

Kufeké féle gyermeklisztje

Magyarország Ausztria, Németország sat. legelső hozzáértői adják
Legjobb és legolcsóbb táplálkozás egészséges és belbelég gyermekeknek
Kapható minden gyógyszerárban drogueriában és a gyárnál R. KUFÉKÉ WIEN VI.

Kurczkó
Photozinkografiai műintézete
készíti a legjobb minőségű fényképeket minden műnyomtatványhoz
Budapest VIII. Szentkirályi-utca 13

B. CSABÁN
PEMETEFÜZÜKORKA
rekedség köhögés és hurut ellen.
Kapható minden gyógyszerárban. 8869

Császárfürdő
BUDAPESTEN 9918
téli és nyári gyógyhely.
Elsőrangú. E kénesvízű gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel és legmodernebb iszapfürdővel, pompás ásványvíz uszodával, kő- és kádfürdőkkel. Prospektus ingyen bérmentve.

JBOLYAILLATOS MANDOLA KORPA
a bőrt finomra simítja és meggyógyítja az arcz élénk és hideg kinyitását.
Kizárólagos készítői
A. Notschke & Co.
BECS, I. LUGECK 3. SZ.

MATTONI FÉLE GIESSHÜBLER
legfinomabb gyógygyógy
SAVANYUKÚT

SERRAVALLO 8984
CHINA-BORA VASSAL
Kapható minden gyógyszerárban. Serravallo J. gyógyszer. Triestben

WOTTITZ MANFRED
REPRODUKÁLO BUDAPEST MÜINTÉZET KIRÁLYUTCA 30
Telefon 18-99. 8972

Nyúlászór puha kalapok
FÖLDVÁRY IMRE
férfidivat és fahérmű rak-tárban. 9023
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 11. és VIII., Kerepesi-út 9. sz.
Angol cylinderek, divatos kemény és puha kalapok, jó szabású férfi-ingek, nyakkendők, keztük dús választékban.

MARGIT-CRÈME
A női szépség elérésére, tökéletesítésére és fontosságra legkitűnőbb és legbiztosabb. 9027
Csodás gyors hatáson.
Törv. védve.
Legjobb szépség-szer.

MARSCHALL ANTAL
szpecialista női cipész.
Budapest, IV. ker., Bécsi-utca 2. szám. Alapítottát 1832.
Érzékeny lábának könnyű és finoman kidolgozott czipőket készít mélték szerint. — Vidéki megrendelések mintá-czipő után. 8979

KWIZDA FERENCZ JÁNOS
Kertületi gyógyszerész Kornenburg, Bécs mellett.
8 arany-, 19 ezüst-érem, 30 dísz- és elismerő oklevél.
Kwizda féle Kornenburgi marha lappor
Állatorv. diáktól szer lovak-, marhák- és juhoknak. Közel 50 év óta a legtöbb istállóban használatban érvényesül, rosz emésztésnél, valamint tehénknél a tej javítása s a tejelőképesség fokozása céljából. Egy doboz 1 kor. 40 fill. fél doboz 20 fill. Vidéki csak a fontú végjellyel és kapható minden gyógyszerárban és drogmakerekedésben. Főraktár: 8843 Török József gyógyszer. Budapest, VI., Király-u. 12.

Nélkülözhetetlen és feltűnőhatatlan, hatásában csalhatatlan.
Világczikk, kivitel minden országba.
CHIEF-OFFICE 48. BRIXTON-ROAD, LONDON S. W.
A legmegbízhatóbb, legjobb ez az egész világon híres és legkeresettebb háziaszer a gyógyszerész:
Thierry A. Balzsam-a
feltűnőhatatlan mindenféle mell-, tífó-, máj-, gyomor- és valamennyi belső betegségek ellen. Különleg a legikeresebb
Sebgyógyító szer.
Csupán az összes kulturálmokban bejegyzett zöld apáca védjeggyel és kapszula-zárral, amelybe a czég van bepréselve. Egyedül valódi, kimutatható évi gyártás 6 millió palack. — 12 kicsiny és 6 dupla-palack postán, franco küldve 4 kor. — Egy próba-palack prospektussal és a világ valamennyi államában létező raktárak jegyzékével: 1 kor. 20 fill. Szétküldés csupán az összegnek előleges utalványozása ellenében.
Thierry A. Centifolia-kenőcs
(csodakenőcs elnevezéssel), melynek húzó-ereje és gyógyhatása utólérhetetlen! Főlegesség teszi legtöbb esetben az operációkat. Ezzel a kenőccsel egy 14 esztendő gyógyíthatatlannak tartott esztendő, sőt újabbban egy 22 esztendő súlyos rákszerű betegség gyógyított meg. Gyulladásos és minden egyéb sebeknél, mint kitűnő antiszeptikus szer, enyhítőleg és hűsítőleg hat és csakhamar teljes gyógyulást hoz létre. Gyomr pulhító és oszlító hatása is van és megszabadít mindenféle, bármily mélyre hatolt idegen testektől. — Egy tévely franco 1 kor. 80 fill. az összegnek előre való beküldése ellenében. Nagyobb megrendeléseknél olcsóbb. Kimutatható évenkénti gyártás 100,000 tévely. Egy egész levéltár áll rendelkezésre és megtekintésre azon eredeti bizonylatokból, melyeket e két szerről a világ minden részéből beküldtek. — Utánzatoktól óvakodni és figyelemmel tessék lenni a minden tévelyre beégetett czégre: **Apothekes zum Schutzensel des A. Thierry.** A hol raktár nincsen, minden rábeszélés ellenére is tessék visszautasítani a hamisított és hasonló értékűnek ajánlott készítményeket és tessék azt megrendelni egyenesen az egyedüli gyáros:
Thierry A. gyógyszerésznél, Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett.
(Az osztrák os. és kir. Államhivatalnokok szövetségének szállítója.) (Contractor of the War-Office and the Admiralty, London.) — Kapható Budapesten: Török József gyógyszerárban. 8907

VASÁRNAPI UJSÁG

7. SZÁM. 1901. BUDAPEST, FEBRUÁR 17. 48. ÉVFOLYAM.

MILÁN SZERB KIRÁLY.

1854—1901.
Házjától távol született és távol halt meg. Szerbia első királya volt és mint magánember, mint száműzött vívódott, elhagyatott, a halállal. Valóban, tragikus élet fejlődött be halálával. Tragikuma nemcsak élete külső körülményeiben rejlik, nemcsak a vesztett csatákban, feldúlt os ládi életében, lemondásában, hontalan és megnyugodni nem tudó száműzöttségében, hanem abban a kiáltó ellentétben is, a mely tehetség és az elért eredmények között van. Mert hogy nem mindennapi tehetségű ember volt, azt nem lehet tőle eltagadni. És mégis, ha azt kérdezzük, mit tett, mit ért el ez a nagy tehetség hazája és dynastiája javára, — nem kapunk kérdésünkre kielégítő feleletet. Viselt háborút török ellen, bolgár ellen, egyenlő balszerencsével. Országá meggyarapodott, fejét királyi korona ékesítette, de nem mint becsülványa kívánta, a maga erejéből, hanem az európai hatalmak, a berlini kongresszus kegyéből. Erejét országá belső állapotainak rendezése felé fordította s az eredmény folytonos belviszály, parlamenti válságok sora lett s a szerb nép egy részénél oly izzó, szenvedélyes gyűlölet Milán iránt, a melyet most az előtte megnyíló sir sem tud teljesen elfeledtetni. Csoda-e, hogy ennyi sikertelenségre belefáradt erős, de a pillanat behatásainak nagyon is engedő lelke s lemondott trónjáról, hogy a magánéletben gondtalanul élvezhesse Nyugat nagyvárosainak azokat az örömeit, melyeket nevelkedése, öröklött véralkanta megkivántatott vele s melyeket Szerbia kicsinyes viszonyai nem tudtak nyújtani neki? Mikor aztán ebbe is beleünt, ismét visszatért hazájába, hogy mint a szerb hadsereg főparancsnoka álljon fia és utódja mellett. Ez volt talán legsikeresebb s Szerbiára leghasznosabb időszaka életének. Még ellenségei is kénytelenek voltak megvallani, hogy nagy érdemeket szerzett a hadsereg meglazult fegyelmének helyreállításában, harcképességének növelésében s a dynastia iránti hűségének szilárdításában. Úgy látszott, hogy új, szebb élet nyílik meg előtte, — s ekkor egy családi ügy következtében szakít vele fia: a remények romba dőlnek, Milán a száműzetés keserű kenyerére szorul ismét.

nemely fejedelmére, a renaissance-kori olasz városok egyik-másik kényurára emlékeztet. A XIX. század története nem mutat fel másik ilyen alakot, még a cselszövényekkel át meg átszótt, pártszendélytől darabokra szaggatott, mozgalmas Balkánon sem. Milán király élete intő példa, mely a szenvedélyektől vezetett lélek végzetét, egy ingatag jellem bukását — és az emberi hálátlanság nem mindennapi mértékét tárja elélnk.
A történelem, mely az eseményektől távol állva, pártszendélytől, rokon- és ellenszenvektől menten ítéli meg az embereket és tettei-

ket, aligha fog oly szigorúan ítélni Milán királyról, mint a kortársak nagy része. Jellemében meg fogja találni azt, a mi családi örökség benne s nem a maga szerzeménye; javára fogja számitani elhibázott, czél és terv nélküli nevelése hatását; meg fogja látni benne a belső ellentétet a keleti ember veleszületett hajlamai és a lelkébe oltott, de lelkétől idegen műveltség között; elismeréssel fog megemlékezni államférfiúi tehetségéről; sok dologban, a miből ma még vádat kovácsolnak ellene ellenségei, neki fog igazat adni, tanuskodván jóhiszeműsége és jóakarata mellett, Kétségtelennek kell tartat-

MILÁN MINT A SZERB HADSEREG FŐPARANCSONKA. — Belgrádi fénykép után.

1893. évi fénykép után.

MILÁN KIRÁLY.

nunk, hogy uralkodása sikertelenségének nem ő maga volt egyedüli oka, hanem legalább is ugyanakkora mértékben Szerbia politikai állapota, a pártok egymás elleni elvakult gyűlölete, a nemzeti vágyak és a nemzeti erő közötti ellenmondások. Milán megpróbálta a megállapodás, a megerősödés útjára vezetni nemzetét s nem csupán rajta múlt, hogy ez nem lépett rá az általa mutatott útra. Szenvedélyességével, változékonyságával, erőszakos természetével elidegenítette magától a szerb politikusok nagy részét, a kik azután ellenszenvűköt megvakítva még a jót is akadályozták, a mit tenni akart.

Magyarországnak sajnálni kell Milán halálát, mert nemzetünk őszinte barátját veszítette el benne. Nemesak azzal mutatta ki e barátságát, hogy szívesen mulatott magyar földön, magyar urak közt, hogy megjelent társas köreinkben, hogy közeli baráti viszonyban állott több magyar főúrral. Megmutatta ezt, mint király, külpolitikájával is, melynek állandóan fölve volt, Szerbia boldogulását az Ausztriával és Magyarországgal való barátságos viszonyban keresni. Ehhez az általa jól felfogott politikai szükséghez ragaszkodott még népe nagy részének a saját nevének ellenére is, ez irányban vezette fiát is, a míg befolyása volt rá.

Sajnálattal kell néznünk ravalatára, szomorú tanújelére annak, mint fessérlődött el hasztalan küzködésben egy élet, a mely kedvezőbb körülmények között gazdag gyümölcsöket teremhetett volna. Ez a sajnálkozás lehet szemrehányás neki is, de nem csupán neki.

Milán király 1854 augusztus 22-én született Bukarestben, mint Obrenovics Milosnak, az ugyanily nevű szerb fejedelem unokaöccsének fia, a ki akkor az oláh fejedelem hadsegéde volt. Anyja Catargi Mária oláh bojár nő volt. Milán születése idején a Karagyorgyevicsok uralkodtak Szerbiában, míg Milos fejedelem és fia, a későbbi Mihály fejedelem száműzetésben éltek Bécsben. Milán tehát nem részesült szerb nemzeti nevelésben. Csak mikor Mihály fejedelem a trónra jutott, hívatta 1862-ben Milánt is Szerbiába s nagyanyja házában neveltette. 1864-ben a tíz éves Milán Párisba került a Louis-le-Grand lyceumba s négy évig tanult ott. 1868-ban, mikor Mihály fejedelem a topcsideri parkban meggyilkolták, őt hívták meg, mint az Obrenovics-háznak a trónhoz legközelebb álló tagját, a szerb királyságra. Kiskorúsága idején három regens vezette az ügyeket. Ekkor kapta Szerbia most is érvényben levő alkotmányát.

1872 augusztusában lett Milán nagykorúvá s átvette az uralmat, az eddigi regensekből

alakítva meg a miniszteriumát, Blaznavác tábornok elnöksége alatt. Blaznavác halála után Risztics lett a miniszterelnök, de 1873-ban a konzervatív párt jutott többségre s ez vette át a vezetést, a mely belügyekben a szabad intézményeknek volt híve, a külügyekben pedig Risztics harcziás politikájának ellensége. Milán e párttal rokonszenvezett s támogatta mindaddig, míg a Risztics igazságaitól és a külföldről is jövő hatásoktól fölzaklatott közvélemény nem kényszerítette arra, hogy a liberális pártra bizza a kormány vezetését. 1875-ben megházasodott Milán, nőül vette Kecko Natáliát, egy orosz ezredes leányát, a ki ép oly szép, mint nagyravágyó és szenvedélyes nő volt s nagy erőssége a királyi trónon az orosz-barát pártnak. Nem sokára azután háborúba keveredett Szerbia a törökökkel, a mely szerencsétlenül végződött rá nézve. Csak a Plevna eleste után indított második török háború szerezte meg Szerbiának kívánságai teljesülését. A berlini kongresszuson Szerbia megkapta a függetlenséget és jelentékeny terület-nagyobbodást: négy új kerületet Nis, Vranja, Pirot és Prokuplje várakkal. E sikerben Milán diplomata ügyességén kívül nagy része volt gróf Andrássy Gyula jóindulatának is. Ez időtől kezdve erősödött meg Milánban az Ausztria és Magyarország iránti barátság. Ez érdekből bocsátotta el Risztics orosz-barát miniszteriumát s a haladó pártra bízta a kormányt, a mely 1880-tól 1887-ig csaknem megszakítás nélkül vezette Szerbia ügyeit. 1882 március 6-án a nagyhatalmak hozzájárulásával királyllyá kiáltotta ki magát Milán, s tagadhatatlanul sokat tett országa felvirágoztatására, anyagi erősítésére. Sikereinek legnagyobb részét azonban lerontotta egyrészt a radikálisok ellen folytatott kegyetlen üldözés s még inkább az 1885-ben kitört szerencsétlen bolgár háború. Élénk emlékezetben van még, mint verte meg a 43,000-nyi szerb hadsereget Battenberg Sándor bolgár fejedelem először Szlivnicánál, aztán Pirotnál. Be is vonulhatott volna Belgrádba, ha Ferencz József osztrák császár és magyar király követe, Khevenhüller meg nem állítja útjában. E háború balsikere és a súlyos zavarokba került pénzügyi helyzet döntötte

meg a haladó párt uralmát s nagy bajoknak lett okozója a szerb helpolitikában. Hozzájárult ehhez Milán király szerencsétlen családi élete, nevével való viszálykodása, a mely végre is botrányos válóperben végződött s a mely a szerb uralkodó családi viszonyait s a szerb nemzet bajait Európa-szerte beszéd tárgyává tette. Milán a radikálisokkal való kibékülésben kereste helyzetének szilárdulását s új, szabad-elvű és a népképviselőknek több jogot adó alkotmányt dolgoztatott ki, melyet a szkupstina 1888 végén el is fogadott. Rövid idővel rá, 1889 március 6-án azzal lepte meg Milán a világot, hogy váratlanul lemondott trónjáról fia, Sándor javára. E lemondás valódi oka ma sincsenek még teljesen kiderítve.

Milán előbb a Szentföldre utazott, majd Párisban telepedett meg, mint magánember s ismert alakja lett mindennemű mulatóhelyeknek. Zajos élete anyagi zavarokba döntötte úgy, hogy kénytelen volt harmadfél millió frank kölcsönt venni fel a szerb állam jóállásával egy orosz banknál. Ennek fejében azonban le kellett mondania királyi címéről, minden rangjáról, sőt szerb állampolgárságáról is. Azt azonban sikerült kivinnie, hogy Natália királynét is kiutasítsák Belgrádból. A makacs és martir-sze-repre vágó nőt úgy kellett erőszakkal elszállítani a magyar határra. Milán Párisból gyakran jött Magyarországra, különösen gróf Zichy Jenő vadászatának volt állandó vendége, a kivel szoros barátságot kötött.

Az ifjú Sándor király, a ki 1893-ban váratlan föllépésével nagykorúnak nyilvánította magát, nem bírván eligazodni a folytonos pártviszályokban, 1894-ben hazahívta atyját, a ki azonban csak egy évig maradt fia mellett, mint tapasztalt tanácsadó. 1895-ben ismét Párisba költözött, míg 1899-ben újra engedett fia hívó szavának. Ezúttal mint a hadsereg főparancsnoka tért vissza és sok érdemet szerzett a szerb hadügyi szervezése és fejlesztése körül. Ekkor követett el ellene merényletet egy Knezevics nevű ember s ő ezt az alkalmat fölhasználta a radikális párt vezetőinek porbe idézésére és elítélésére. Egy ideig benső volt a viszony Milán és fia közt s csak a múlt évben

A nyolczvanas évek elejéről való fénykép után.
MILÁN KIRÁLY CSALÁDJÁVAL.

bontotta meg Sándor király váratlan házassága. Ennek híre a karlsbadi fürdőben érte Milánt, a ki azonnal beadta főhadparancsnoki állásáról való lemondását, melyet a fiatal király el is fogadott.

Apa és fiú nem békült ki, nem is látták egymást azóta. Milán el volt keseredve fia ellen, ez meg szintén érezte apjával elhidegülését, sőt ellenséges indulatát. Milán nem sokkal ezután Bécsét választotta állandó lakóhelyül, gyakrabban lejött Magyarországra löversenyekre, vadászatokra. Az utóbbi időkben sokkal csendesebb életet élt, mint ifjabb korában, szervezete gyengült, szívbaj is támadta, míg most az influenza s az ebből fejlődött tüdőgyulladás kioltotta életét. Halálos ágyán barátai; köztük gróf Zichy Jenő virasztottak fölötte; Sándor király maga nem ment hozzá, Petrovics ezredest küldte maga helyett Bécsbe követül.

EMLEKEZÉSEK MILÁN KIRÁLYRÓL.

A nyolczvanas évek vége felé volt — talán 1887-ben, ha emlékezetem nem csal, — midőn Milán királyllyal megismerkedtem. Épen Csorbán időztem Szentiványi Józsefnél, Magyarország legvendégszeretőbb házigazdájánál, mikor az öreg úr táviratot kapott, hogy Milán király, a ki akkoriban Sándor királyllyal együtt Tátrafüreden időzött, másnap Csorbára érkezik. Józsi bácsi magán kívül ott örmében és zavarában. Engem, a ki már elutazóban voltam, rögtön ott marasztott, így szólván: «Kedves öcsém, te most nem hagyhatasz el engem. Én el tudom az afféle kommunis vendégeket látni, mint ti vagytok, a kiknek egyéb sem kell, mint paprikás csirke, levelensült, meg tarokk-kártya; ellátom még József főherceget is, a ki egyszerű izlésű magyar ember, de már az ilyen külföldi potentátók fogadására és megvendégelésére én segítség nélkül nem vállalkozom. Honnan tudjam én azt, hogy az asztalnál kit hova kell ültetni, kinek hány pukerli dukál, milyen sorrendben meregessenek a leveses tálból, stb. stb. Én bizony nem tehetem ki magam annak, hogy miattam egy európai konflagráció törjön ki, te pedig már Párisban is voltál, hát értened kell az effélékhez. Azért hát itt maradsz és rendezed az egészet, a hogy jónak látod. Kost was kost.»

Én erre a kategorikus parancsra megalakultam királyváró és fogadó bizottsággá s teljhatalmam és korlátlan hitelem megnyugtató tudatában intézkedtem úgy, a hogy tudtam, nem lévén ehhez a működésemhez egyéb kvalifikáció, mint hogy már Párisban is jártam.

Másnap megérkezett Milán király Sándor királyllyal és nagy kísérettel. Józsi bácsi, a ki már reggel hat óra óta mint egy ideges medve járt fel s alá szobájában, valami elsőrendű üdvözlőbeszédem elmelkedve, oda rohant a kocsihoz, kisegítette a királyt s a nagy orációt csak rövid kivonatban adta elő, a mely kivonat így hangzott: «Frajt mich zehr Majestät; bitte tessék herájnsapcziren». A király arczán jószagos mosoly czikázott végig, a mely azt látszott mondani: «Ez már a kedves, okos ember. Ez ugyan nem sokat parádézik.» Ezzel a befagyott beszéddel azután megkondult a lélekharang az én hopmesterségem fölött is; etiketről szó sem volt többé, s Józsi bácsi estig egyebet sem dörögött, mint hogy: «Ejnye, de derék ember, ejnye, de derék ember!»

A fekete kávénál már nagy változás állott be sorsomban. Milán király panaszkodott, hogy Tátrafüredről nem lehet nagyobbajta kirándulásokat tenni, legfeljebb gyalog, hegyi partikat, a minek ő nem valami nagy barátja. Erre én előhozakodtam a lengyel Szezavniczával, meg a dobsinai jégbarlanggal, a mire ő Felsője kijelentette, hogy nagyon szívesen kirándúlna ezekre a helyekre, de csak azzal a föltétellel,

MILÁN A HALOTTAS ÁGYON.

Lóvy fényképe után.

ha az egész rendezést teljes hatalommal én vállalom el, mert az ő fődvarmestere túlságos komoly és unalmas úr. Így történt, hogy rövid tizenkét óra alatt a legpéldátlanabbul gyors carriert csináltam, a mennyiben Józsi bácsi adjutánságából valóságos, — bár csak ideiglenes — szerb udvari fő úti-marsallá vedtettem át.

A szezavnicai kirándulás fényesen sikerült. Az országútonon végesvégig minden öt perczen felbukkant egy-egy csendő-örjárat, mereven szalutálva, ékes bizonyosságul annak, hogy az inkognito a legteljesebben meg van őrizve. (Úgy látszik, ez a regula). Mikor Szezavniczára érkeztünk, ott várt már bennünket vagy tíz koezi, meg a Bezirkshauptmann, várva a király rendelkezéseit. A király pedig úgy rendelkezett, hogy az első féderes kocsiiba felültette Andrássy Manó gróft meg Esterházy Andort, a másodikba Sándor királyllyal és Dokitsot, a ki akkor nevelője volt s később miniszterelnök lett, ő maga pedig karon fogott engem s felmásztunk a tizedik, legutolsó kocsiira, a mely egy közönséges hosszú lengyel parasztszekér volt zsupszalma-üléssel. Előre mulatott rajta, hogy most az egyszer mégis csak sikerülni fog az inkognitó, s fuldoklott a nevetéstől, mikor hallotta, hogy éljenik az előhaladók, míg reá ügyet sem vet senki. Egy utcasarkon azonban egy fiatalember, erősen a szeme közé nézve elkialtotta magát: «Zsivio Kral Milan!» — «Hát ez hogy ismerhetett meg?» — kérdezé egészen elesodálkozva, a mire én megjegyeztem, hogy ez nem valami csodáltni való dolog, mikor minden levélbélyegen ott van az arczképe. — «Hjah persze, a levélbélyegek», — felelé egészen elszomorodva, hogy a terv mégsem sikerült egészen.

Másnap a visszautazásnál Ó-faluban egy zsidó korcsmárosnál kellett a lovakat megpihentetnünk. A villásreggelit Szezavniczáról hoztuk magunkkal; de hogy a korcsmárosnak is legyen valami haszna, a király rostélyosokat és kávért rendelt. Mikor behozták az ételt, Sándor királyfi belekóstolt, de az első falat után ott hagyta.

— Mért nem eszel, Sasa? — kérdé a király.
— Mért rosz, — felelé dűnyögve a tizenhárom éves királyfi.

— Semmi finnyáskodás! Azonnal megeszed az egészet. Fogsz te még annál roszabát is enni. Aztán egy végtelen szerető és bánatos pillantást vetve fiára, odaszólt hozzám halkán: «Isten ne adja!» Majd így folytatta: «Látja a kiséretemet? Tudja, hogy a szerbnek mindeknél előbb való a kávé és mégsem iszik egy sem belőle. Ugy-e, el sem tudja képzelni az okát? No hát én megmondom. Mert zsidó főzte. De majd segíték én rajta. «Allons, Messieurs, igyuk meg a kávékat, mert kihül!» Azzal ajkaihoz emelte a csészét s egy hajtásra kiitta. A jól fegyelmezett udvari nép mit tehetett egyebet, mint hogy leküzdve oktalan vállalási előítéleteit, kénytelen-kelletlen szintén felhőrpintette a maga kávéját.

Néhány nap múlva Dobsinára mentünk, onnan pedig Betlérre Andrássy Manó grófhoz. A gróf medve-vadászatot rendezett a királyi tiszteletére a betléri rengetegben. A király, a kiről pedig azt beszéltek ellenségei, hogy a személyes bátorság nem épen a legkiválóbb oldala, megsebzett egy medvét és látva, hogy a vad menekül, minden vadász-szabály ellenére nem törődve a veszélylyel, utána rohant, le a bozótos heggyaladon. Úgy kellett visszahozni gyengéd erőszakkal.

Betlérén történt, hogy a kis Sándor királyfi, a kit mindig azzal boszantottam, hogy az apja Szezavniczán nem mert neki vasfokost venni, csak fából faragottat, mert gyermek kezébe nem való a fegyver, egyszer megharagudott s felpattant: «Szemere úr, ha én király leszek s ön Belgrádba jön, lenyakoztatom.» Jót nevettem a fenyegetésen, s elmondtam tréfásan a királynak, hogy nekem ugyan nem lesz tanácsos Belgrádba mennem, ha egyszer Sándor király fog uralkodni.

Másnap a reggelinél a parkban hozzám jön a kis királyfi s így szól: «Én ugyan nem akarom önt tegnap megbántani, de a papa azt mondja, hogy egy leendő királynak még tréfaból sem szabad olyant mondani, a mi egy jó barátját talán megsértené, azért tehát bocsánatot kérek.» Azzal vidáman szaladt atyjához, jelenti, hogy a bocsánatkérés megtörtént. «Nagyon jól van, Sasa. Tanuld meg, hogy egy királynak sokkal többször kell bocsánatot kérni, mint akármely más embernek, mert egy király

iránt sokkal érzékenyebbek az emberek, mint bárki más iránt.*

Évek múltak el a tátrai szép napok óta. Azóta Milán megszűnt király lenni; Sándor fejére szállt a korona, és néhány futólagos külföldi találkozást leszámítva, csak az őszszel Budapesten volt ismét alkalom Takova gróffal találkozni. Megöregedett. Fogai kihullottak s idegessége miatt, a mely abban nyilatkozott, hogy képtelen volt álfogat hordani, még öregebbnek látszott. Szomorú volt és levert. A fia házassága végtelenül bántotta. Így szólt egyszer hozzám: «Nem a rangkülönbség bánt engem. A világot sem; hiszen ismeri a nézeteimet. Jobban szerettem volna, hogy uralkodóházból nősüljön; de ha már ezt nem tette, igazán belenyugodtam volna, ha országa bár-

Megérdemli részvétünk könyűit, mert törhetetlen, hű barátunk volt mindig és minden körülmények között. Nyugodjék békével a krusedoli tölgyek alatt!

Szemere Attila.

MILÁN KIRÁLYNÁL 1890-BEN.

Több mint tíz évvel ezelőtt történt, hogy a szerb nemzeti egyházi kongresszus Karlóczán 1890 tavaszán Brankovics Györgyöt, az akkori temesvári görög-keleti püspököt karlóczai érsekké és szerb patriárkává választotta meg. E választás legfelsőbb megerősítéséhez és a patriárka beiktatásához Milán, akkor már csak volt király, igen meleg hangú táviratban gratulált az új patriárkának. Erre a hízeltő üdvözlésre Brankovics patriárka köszönő levéllel

segéde fogadott, azzal a kijelentéssel, hogy mi helyt a török követ, a ki a királynál kihallgatáson van, kijön, engem fog Milán király fogadni. Kívülem még vagy tíz más ember várt az előszobában kihallgatásra, mindenféle magasabb rangú katonák és különféle állami hivatalnokok. Midőn Milán király Ő Felseje elé járultam, barátságosan üdvözölt. Jobbját nyújtván, nagy szívélyességgel így szólt: «Isten hozta, kedves igazgató uram! Mi régi jó ismerősök vagyunk. Nemde ön volt az, a ki Budapesten az országos kiállításon kalauzolta a fiamat? Gyönyörű, szép kiállítás volt az, nem győztem eleget bőkolni a magyaroknak. Valóban nagy hazafiak ők! Így kell szeretni nemzetet és hazát! Mi szerbek sokat tanulhatnánk a magyaroktól!»
A király elegáns, rövid polgári kabátban volt. A bolgár háború sikertelensége, az az után

A KIRÁLYNŐ KOPORSÓJÁNAK ÁTVITELLE LONDONON, A PICCADILLY VÁROSRESZBEN.

VIKTÓRIA KIRÁLYNŐ TEMETÉSE.

melyik erős, egészséges parasztleányát vette volna el. De egy Dragát, Uram Isten!»

Egyszer a magyar sajtóról beszélt velem. «En nem értem az önk sajtóját» — mondá. «Az összes lapok úgy beszélnek rólam, mint egy szörnyapáról, a ki fia boldogságának útjában áll, azonfelül pedig mint olyan emberről, a ki soha semmi jót, semmi hasznosat nem cselekedett. Hát nem tudják ezek az urak, hogy Szerbiában én vagyok annak az elvnek a zászlóvivője, hogy Szerbiának első és fő kötelessége benső jó viszonyban lenni Ausztria-Magyarországgal? Nem látják, hogy ez a házasság a királyt egészen Oroszország karjaiba tereli? Nagyon gyenge politikusok lehetnek azok az urak, hogy még azt sem veszik észre.»

És most meghalt! Az egyetlen koronás fő, a ki igazán szíve szerint szerette nemzetünket s még halóporában is itt akar pihenni köztünk.

felelt és engem, mint a szerb egyházi kongresszus akkori első jegyzőjét és irodafőnökét bizott meg, hogy ezen levelét személyesen vigyem Belgrádba és nyujtsam át Milán királynak. Midőn 1890 június 20-án Milán királynál a királyi udvarban kihallgatásra jelentkeztem, azt a választ kaptam, hogy a király engem az új Konakban (királyi palotában) levő első emeleti lakosztályában délben pont 12 órakor fog fogadni.

A belgrádi királyi palotának új nyugati részét Bugarszky magyar műépítész tervei szerint 1881. évben Milán király építtette. Nagy és pompás épület ez. Az udvarát üvegtető fedi és az első emeleti királyi lakosztályba egy szabadon álló, mahagoni fából nagy művészi ízléssel pompásan faragott lépcső vezet föl.

Jelentkezésemkor Krisztics Lyuba lovassági őrnagy, Szerbia mostani bécsi követének, Krisztics Kosztának az öccse, Milán király had-

bekövetkezett családi viszályok és a trónról való lemondása miatti nagy elkeseredés el nem titkolható borús vonásokat vésett Milán király szép, férfias arczára. A szája körüli izmok beszéd közben többször idegesen remegtek.

A király leült egy asztal mellett levő barna bőrű angol karosszékre, intett a kezével, hogy én is üljek le vele szemközt és megkínált arany tárczájából egy cigarettával, ő maga is rágyújtván egy másikra. Én nem levén dohányzó ember, a kapott cigarettát köszönettel emlékül eltettem.

«Ismerem jól az önk új patriárkáját, mert ő itt járt nálam, mint püspök, mikor Mraovics Teodozius metropolitánknak segédkezett az új püspökök fölszentelésénél. Hatalmas és eszes ember; sok jó és üdvös várható az ő működésétől az önk egyházi és iskolai ügyeinek rendezésénél. Én ugyan sok mindenfélét ügyszó értettem és talán még most is

érték, de egyet sehogyszem foghatok fel: mért kellett önöknek az egyházi téren való működésükben pártokra szakadniok, holott önöknek a püsköki karral egyetértőleg meg kell egyezniök a magyar szabadelvű kormányval egy végleges egyház-iskolai szervezetben. Ferencz József Ő Felseje, az önk jószágos király, mindig melegen szívén hordta a szerbeknek az egyházi és közoktatási téren való haladását. Ezen királyi kegynek legújabb bizonyítéka az is, hogy Ő Felseje oly gyorsan és oly atyai jóindulattal megerősítette Brankovics patriárkának megválasztását, nem tekintve, hogy a választást kongresszus nem a szokásos egyhangú szavazással ejtette meg.»

Tudakozódott aztán Milán király báró Nikolics Fedor, a kongresszus királyi biztosa és neki kedves rokona hogylétéről és működéséről is.

dóbbat életemben nem hallottam. A szerb szó úgy folyt ajkairól, mint valami tiszta, friss, de sebes hegyi patak. A szellemes, többször költői és szónoki lendülettel elmondott hosszabb mondatokat egy-egy könnyen kilehelt «he» szócskával szakította félbe; a hallgatónak úgy tetszett, mintha a király lélekzetet venni, egy kissé pihenni akarna, mielőtt további új gondolatainak előadásához kezdene.

Ezen egész idő alatt, míg Milán király hosszan beszélt, a bejáró szolgál «szlatkó»-val (édességgel) és három kis csésze erős és illatos forró fekete kávéval szolgált ki bennünket. A király vagy 30 szivarkára rágyújtott, mind-egyiket szópoka nélkül félig elszívta és aztán eldobta. Engem is ép annyi szivarkával kínált meg, vagyis inkább annyit rakott elémbe.

Egy óra már régen letelt, midőn Milán

király Ő Felsejének szeretett hazám iránti ünnepélyesen és igazi baráti szeretettel tanúsított elismerését. Popovics Vazul István.

A GRÓF BUTLER JÁNOS TÖRTÉNETE.

(Folytatás.)

A következő telet a gróf Dóry-család Bécsben töltötte. Butler János ekkor nagykorúsította magát és mert párdányi kastélyával s az ottani környezettel nem rokonszenvezett, megvette muraneezi báró Horváth Józseftől ennek Ungvár mellett fekvő bozosi birtokát és kastélyát s ott rendezett be magának háztartást, egészen közel barátjának, Bernáth Zsigmondnak tarnóci lakóhelyéhez. Bernáth Zsigmond a telet Pesten gróf Vay oldala mellett töltötte. Végre megjött a tavasz. Nagy volt a felhábo-

A KIRÁLYI CSALÁD TAGJAI A WINDSORI GYÁSZMENETBEN.

VIKTÓRIA KIRÁLYNŐ TEMETÉSE.

Majd hamarosan áttért Szerbia újabb politikai eseményeire.

— Ön, mint író ember, tudom, gyakrabban megfordul Belgrádban. Ismeri a mi közállapotainkat és embereinket, s tudhatja, hogy nálunk is az a főbaj, hogy mindenki csak a saját pártját szolgálja. A haza és az állam nálunk már majdnem felejtett fogalom! Nincs fegyelem, nincs tekintély; mindenki mindenhez ért és mindenre képesnek érzi magát; csak egyre nem, hogy maga magát megismerje, mérsékelje s hogy önérdékét megtagadja, feláldozza a közjóért. Ez a mi nagy bajunk; egy rákseb ez, mely megmételvezheti egész állami létünket!»
Így beszélt Milán király Szerbia akkori politikai állapotairól. Kemény szavakkal kikelt a haladópartiak és a radikálisok politikai működése ellen.

S így folytatta beszédét, majdnem egy egész órán át és olyan ékesszólással, melynél elraga-

király a legszivesebb módon elbúcsúzott tőlem, felkérve, hogy nevében legszivesebben üdvözöljem Brankovics patriárkát és rokonát, báró Nikolicsot.

Másnap ott maradtam s megjelentem a belgrádi «elhagyott gyermekek» nevelőintézetében rendezett ünnepies vizsgálaton. Az intézet növendékeinek kézimunkáiból rendezett csinos kiállításon délfél Milán király is megjelent és a nézők között megpillantván engem is, kegyesen magához intett és hangosan így szólt nagy környezetéhez:

«Íme, kérdezzétek meg Popovics urat, hogy miképen támogatják és fejlesztik a magyarok a honi ipart. Magyarországra küldjétek a fiatalokat az ottani kitűnő ipariskolákba tanonczoknak; majd ott megtanulják a mesterségen kívül még a — hazafiságot is, melyben a vitéz magyar nemzet első e kerek világon!»

Mély meghajtással köszöntem meg Milán

rodás az egész országban és Ungmegyében is a devalvatio miatt, mely a közkezen forgó fizetési eszközöket, a papir- és váltópénzt egy tollvonással előbbeni értékének egy harmadára szállította le. A megyék mindenütt erősen remonstáltak, s nagy érdeklődéssel várták Ungban is a quartalis gyűlés napját, melyre már Bernáth Zsigmond is haza utazott Pestről. A megyegyűlés nagyon népes volt, melyen nem kis érdeklődés tárgya volt a fiatal Butler János gróf megjelenése, a ki ezúttal először vett részt a megyegyűlésen. A gyűlés után a fiatal gróf a megye legelőkelőbb birtokosait meghívta magához vendégül a székvárosához, Ungvárhoz nagyon közel eső bozosi kastélyába.

Este nagy társaság volt már összegyűlve Bozason s a konyhában épen tálalni készültek a vacsorát, mikor ismét kocsirobogás hallatszott; mindenki azt hitte, hogy még valami elkésztet vendég érkezik. Egyszerre csak jön a

A TARNÓCZI KASTÉLY. (A „Gróf Butler János ifjúsága” című képművehez.)

háziúr huszárja s jelenti a grófnak, hogy a méltóságos grófné érkezett meg. A gróf nem érti a dolgot; a szolgáló ismétli mondókáját.

Ekkor odafurakodik a háziúrhoz az uradalmi ügyvéd, az öreg Haraszty, s előadja, hogy biz az úgy van, a mint a szolgáló mondja: gróf Butler Jánosnak mondja magát az épen megérkezett dáma, a ki azonban nem is jött egyedül, hanem hozott magával egy bábát is; mert hát nagyon az utolsó időben van a méltóságos asszony, — úgy hogy egyenesen be kellett vezetni a legközelebbi vendégszobába. No hát erre aztán általános lett a megfutamodás. Kocsisok! Fogjatok szaporán! Kiki menekült a házból, a hova tudott; maga a házigazda is. Kárba vészett a nagy vacsora. Üres lett a kastély, melyben a cselédeken kívül csak a grófné maradt, a ki reggelre, — épen hat hónappal az olaszai nász után — egy egészséges leánygyermeknek adott életet. Butler pár napig Tarnóczon időzött, aztán erdőtelki birtokára utazott el s vissza sem tért Bozóra mindaddig, míg azt a hírt nem kapta, hogy a grófné már teljesen fölépülve elhagyta Bozost.

Ebben az évben augusztus 25-ikén nyílt meg Pozsonyban a diéta, melyre azonban gróf Butler János személyesen nem ment el; bántotta és röstellette azt, a mi vele történt, — s miután barátjának, Bernáth Zsigmondnak báró Podmaniczky János adott az országgyűlésre ablegatusi megbízást, Butler maga helyett Fodor István ungmegyei ügyvédet küldötte, a kit különben válóperének vitelével is megbízott.

Harminczhat esztendeig folyt ezután ez a válópör, és Butler János gróf halálával ért csak véget. Pedig Butler ezalatt mindent elkövetett, minden követ megmozgatott; fejedelmi ajándékokkal halmozta el báró Fischer és később Pyrker egri érseket, de mindezt nem használt semmit. — Később 1824-ben megismerkedett egy kaszonyi szüret alkalmával bölsei Buday Zsigmondnak akkor még csak 17 éves, ragyogó szépségű leányával, Buday Máriával; belé szeretett a művelt és szép leányba, szerette volna nejevé tenni s ezért fokozott hűvel szorgalmazta válópörét; sőt 1825-ben maga is Rómába utazott, hogy ott a házasság felbontásának akadályait bőkezűségével hártsa el. De ez sem sikerült; másfél évet töltött Olaszországban s mire onnan sok tapasztalással és egy nagy csomó műkines-

cel megrakodva haza jött, akkorra a szép leány már Rác Sámuel kaszonyi földbirtokos nejevé lett.

Rác Sámuel igen ifjan halt el, és Buday Mária már 1828-ban özvegygé lett. Ismét találkoztak. Butler érzelmei időközben mit sem változtak, s hogy érintkezésüket megkönnyítse, meghívta az özvegyet, töltse a nyarat Szobráncz fürdőben, mely akkor szintén a Butler János gróf birtoka volt, és hogy jól is érezhesse ott magát a szép asszony, az ő kedvéért építette a fürdőben a Burgnak nevezett épületet, mely a szobránczi fürdőnek ma is fő díszje, s melyben aztán 1830-ban és 1831-ben egymást érték a szíves házi gazda által adott fényes bálók és pazar ünnepélyek, melyek Felső-Magyarország nyolcz keleti megyéjének minden előkelőségét összehozták Szobránczon és többször vendégül látta ott magánál Butler Eger érsekeit is.

De Butler János e mellett nem pazarolt; sőt nagyon gondos gazda volt, vagyonát rendben tartotta s bevételét mindig felülmúlták kiadásait. Párdányi uradalmának nagy részét bérlelőként kezelte s onnan a 30-as évek alatt 50 ezer ezüst tallér bért kapott. Heves-, szabolcs- és ungmegyei birtokait házilag kezelte. Uradalmában nagy buzgalommal szaporította az eperfa-ültetvényeket és párdányi ménese híres volt a 30-as években. Fényes ünnepélyeinél szerette a fényt és nem kimélte a pénzt, de különben takarékosan élt s ámbár válópere évről-évre óriási összegeket emésztett fel, mégis tetemes tőkepenézeket gyűjtött.

Az 1832-ik évi országgyűlésen gróf Butler már személyesen vett részt a főrendek tábláján, ott a liberális zászló alá gyülekező kis csapat-hoz csatlakozott és ezen tábornak lelkes híve maradt haláláig. Befolyásával és anyagi támogatásával segítette törekveiket s kivette részét munkájokból.

A legutolsó insurreciónak és a győri ütközetnek tanulságaiból okulva, a nemzet legfőbb vágyainak egyike volt az, hogy egy a kor kívánalmainak megfelelő katonai tisztképző intézettel bírasson. Butler János első volt azok között, a kik e nagy nemzeti czélra áldozatot hoztak, és aztán, mikor 1833-ban helyét a főrendházban elfoglalta, összes addigi megtakarításait odaajándékozta a nemzetnek erre a czélra. Külön törvényben az 1836: XL. t.-ez.

köszönte meg a nemzet ezt a fejedelmi adományt, melylyel — a törvény szavai szerint — «évente összesen 20 ifjakkal az intézetbe leendő felvételekre és nevelésekre, országos végzés szerint megkívántató tőkét alapított meg; felosztván az ezeket névben minden vallás-különbsége nélkül leendő bemutatási just a következő vármegyék között, oly módon, hogy: Heves, Ung, Pest, Nógrád, Bihar, Borsod és Szabolcs megyék két-két, Gömör, Zemplén, Abauj, Torna, Bereg és Ugocsa megyék egy-egy ifjakat mutathassanak be.»

Legfőbb gondját mégis ezen egész idő alatt válóperének szorgalmazására fordította; különösen, miután 1829-ben gróf Dóry József is meghalt, bizton reménylette, hogy czélt fog érni. Sokat időzött Egerben és hevesmegyei erdőteleki uradalmában; minden módot megkísérelt, hogy a szentszéket a házasság semmisnek nyilvánítására rábirja. Párdányi ménésének legszebb négy évesei rendszeren az egri érseki és a káptalani tagok istállóiba kerültek. Sőt, hogy Pyrker érseknek kedveskedjék, megtette azt, hogy egy zivataros éjjelen embereivel kiemeltette Dobó István siremlékét a dobóruszkai róm. kath. templom falából s elküldötte ajándékkul Pyrkernek, a ki azt aztán Egerben állíttatta fel. Azt beszéltek akkor, hogy a tetemetek is elvitették; de ez nem igaz. Dobó István vörös márványkoporsója ma is érintetlenül nyugszik a dobóruszkai templom kriptájában.

Mindezzel nem ért czélt. Szíve választottja, a szép özvegy Ráczné, végre is megunta a hosszú és hasztalan várakozást s 1836-ban Butler János szörnyű fájdalmára ismét férjhez ment és bacsói báró Fischerné lett. Butler János ekkor aztán teljesen elvesztette önuralmát, és már ekkor kezdtek jelentkezni nála azon szívbjának tünetei, mely később halálát okozta.

(Vége következik.)

Bernáth Dezső.

AZ ANYA ÁLMA.*

Szól az anya böleső mellett:
«Hadd ringassam fiacskám!
Künn, az utczán vihar nyargal,
Zöld lámpásra zúgva támad;
Meg-megesörren üveg-lapja,
Ha a vihar oldalt kapja.

Benn, az enyhe, kis szobában
Mécses gyöngye lángja pislog,
És az anya várja, hogy már
Kis fia aludni is fog;
Áltában is enyhébb hanggal,
Egyre szól a ringató dal:

«Kicsiny fiam, aludjál!
Minden pihen, alszik már;
Csillagszemű égi angyal
Ablakon át kukucskál.
Oh, mily szűgyen lenne rám,
Gógicsélő tubiczám,
Ha megsügnék Jézuskának,
Hogy nem alszik fiacskám,
Nem alszik a fiacskám!»

És elalvék szelid-szépen:
Félig nyitott picziny szája
Olyan, mint a fésző bimbó,
Nyári esőt hogyha várja.
Nézi-nézi édes anyja,
Jövő sorsát elgondolja.

Nép közé be nem vegyülve
Ártatlan lesz és erényes,
Istent félt, hazát védő,

* Felolvasta a szerző a Kisfaludy-Társaság ez évi nagygyűlésén.

Mint a csillag, tiszta, fényes
Jő az álom, szende szárnya
Anyja szemét is bezárja.

Egyszerre a böleső mellett
Felmagaslik egy szörnyalak,
Halvány arcczal, rőt szakállal,
Kézős fején kurta szarvak,
Zöldes foggal ajkát marja:
Asztarót, a poklok sarja.

Hol mekegve, hol rőfögve
Kezd beszélni szörnyü hanggal:
«Hadd lássam azt a porontyot,
Szemeidben a ki angyal!
Növendékem, jogom révén,
Bogláracsillag trónom ékén.

Ebeimet rá uszítom,
Mint kopókat nyúlra szokták,
Meg nem nyugszom, míg a vérét
S csontvelőjét ki nem szopták;
Karesű sólymok reá csapnak,
S szívét tépi a galambnak.

Enyém lesz, bárhova rejtéd:
Legyen hallá s lökd patakba,
Kihorgaszom csalékemmel;
Tedd madárrá, leszek csapda;
Ha virág lesz, elfagyasztom,
Üde forrás, elapasztom.

Csak enyém a te szülőted!
Mit használ az égi lélek?
Rabszolgám az izzap ember,
Mert én ösztönömben élek.
Kelj fel, poronty! vedd a kockát,
És te, anyja, nézd a sorsát!» ...

Eltűnik a szörnyüség,
Az anya imába mélyed,
S a cseesemő, mint nagy ifjú
Nyújtózkodik és fölébred.
Észszel ily esodát ki ér föl:
Beszél s kiszáll bölesőjéből.

Ott áll édes anyja előtt,
Szép, daliás ifjúképen,
Így álmodja, így szemléli
Holtra rémült örömben;
Megölelte, megcsókolta,
Mindig ilyennek gondolta.

Fehér köntös födi testét,
Fehér köntös, makulátlan.
Megszólal a deli ifjú,
Kemény hangon szól és bátran:
«Nem fekszem már ilyen ágyon!
Adj nekem pénzt, élvre vágyom!»

Elment, elment éj ködébe,
Isten tudja, hova tévedt.
Reggel megjött, — szép köntösén
Egy sötét folt feketéllett;
Édes anyja mosta, mosta,
Ágya elé tisztán hozta.

E folt nem is az ő büne;
Őt senki nem védte, szánta;
Felel érte a gonosz nép,
Mely a tisztát sárba rántja.
Ég a földtől nines oly távol,
Mint szíve az aljasságtól.

Hej! roszt élet kerekéhez
Ragad a sár, ragad a sár; —
Deli ifjún fehér köntös
Csupa folt már, csupa folt már!
Épen csak a szíve táján
Kis fehér pont csillog árván.

«Fiam, fiam, köntösödöt
Szénpor lepi, rozsda marja» ...
S mossa-mossa vérző kézzel,
Éjjel-nappal a jó anyja;
Mossa-mossa mindhalálig,
Míg ismét fehérre válik.

Gróf Lajos rajza.

AZ ANYA ÁLMA.

Szól az anya lelkendezve:
«Ez a moesok nem hibája;
Pokolbeli kőrörömmel
Az a roszt nép dobta rája;
Örömet ő jóban lelte,
S tiszta maradt szíve, lelke.»

Tisztább nem volt még ruhája,
Ámbár olyan, mint a rósta;
De ragyog, mint gyöngy és gyémánt,
Hisz az anyja könynyel mosta;
Fia fénylett köntösében,
Mint a tejút fent az égen.

De forr a nép lent az utczán,
Osztozni vágy ennyi kinszen,
Ordít, üvölt, ezt kiáltva:
«Neki van és nekünk ninesen!»
S ezer kézzel megragadva
A ruhát tépi darabra.

S im a fényes, lenge fátyol
Ronggygá lesz a nép kezében;
Odadobják egy cigányának,
A ki arra szaladt épen; —
És az anyja, mint sebzett vad,
Szemlesítve porba roskad.

S kiált örült sikoltással:
«Asztarót te szörnyüség,
Mint te, rosztáb ki az ember,
Te, a bűn, nem vagy oly vétkes!
Oh, a nép nem tanult nálad,
E rongyokba búj vadállat!» ...

Hosszú kínos álmaiból
Fölébred a szegény anyja;
Nagyot sóhaj, — kis szobáján
A kelő nap beragyogja.
Lent az utczán zsvaj hallszik:
«Hol a gyermek?» — Itt van! alszik.

Lent az utczán zsvaj hallszik,
Rémült népek súgják-búgják:
Hogy egy anya gyermekeit
Nem találják, elrabolták!
Talpra áll az egész utca,
A nagy várost végig futja.

Pöröly pihen, fűrészes némul,
Kovács tüze hamvad, alszik;
Mindentűn a keresőknek
Sopánkodó hangja hallszik;
Sok ezer szív egyet dobban,
A szülő sem szenved jobban.

Utczahosszat nő a lárna,
Százan-ezen jönnek-mennek. —
Napbarnított munkáscarok
Magasra ott mit emelnek?
Gyermekeket, fiút, lánykát,
Megkeresték, megtalálták.

Viszik a szülői házhoz
Hol ölben, hol kézen fogva,
Nines egy szív az ezer között,
Mely örömtől ne dobogna;
A magyar nép lelke ott van,
Ezer szívben együtt dobban.

Megszólal az ifjú anyja,
Lent az utczán ilyent látva,
«Ez hát az a roszt, gonosz nép?»
Eszébe jut szörnyü álma; —
Kis fiát ölébe véve,
Az ablakhoz siet vele.

«Fiam, te majd megbecsülöd
Azt, ki másnak pártját fogja,
Szenvedőért, üldözöttért
Él és meghal mosolyogva.
A Teremtő legszebb míve
A magyar nép érző szíve!»

Gróf Zichy Géza.

VIKTÓRIA KIRÁLYNŐ TEMETÉSE.

Nagy díszszel és megilletődéssel adta meg a végső tisztességet elhunyt királynőjének az angol nemzet.

Február elsején indultak el a koporsóval Osborne-ből VII. Eduárd király, a királyi család tagjai s a királynő körül személyes szolgálatot tett hivatalnokok s a cselédség jelenlétében. A koporsót ágyútalpra tették, beborították fehér takaróval, melynek négy sarkára a királyi címer volt himezve. A takaróra a királyi lobogót tették s erre az uralkodói jelvényeket, a koronát, a két ország almáját s a jogart. VII. Eduárd király II. Vilmos német császár mellett haladt, mögöttük a connaughti herceg s a királyi család többi tagjai. Így értek a tengerparti Cowesbe, ahol a koporsót tíz díszbe öltözött tengerész vitte az «Alberta» yachtra s elindultak vele a tengeren. Ütközben angol és idegen hadihajók állottak sorfalat két mérföldnyi úton, olyan látványt nyujtva, melyhez alig van fogható ünnepélyesség dolgában.

Így ért a koporsó estére Portsmouthba, ahol katalalkra tették s egész éjjel villamos fényűl száz tengerész őrködött váltakozva mellette. Másnap reggel 9 órakor ismét az ágyútalpra helyezték a koporsót s vonaton elindultak vele Londonba.

A fővárosban, a Viktória-pályaudvartól a Paddington pályaudvarig 5 kilométer hosszú úton, óriási néptömeg várta a halottas menetet. Nem volt a gyalogjárókon, az erkélyeken, ablakokban, háztetőkön egy tenyérnyi hely, melyet be ne lepett volna a gyászoló nép. A házak mindenütt vörös és violaszín drapériával voltak díszítve, mert a bíbor és a fehér mellett ez a két szín Angliában a királyi gyász színe.

A gyászkióros is roppant nagy volt: legelől zenekarok haladtak, aztán katonai csapatok, az angol hadsereg összes fegyvernemeiből. A katonák mögött Roberts tábornagy ment a vezérkarral, teljes díszben. Ezután következett a koporsó s nyolcz izabellaszínű lótló vont ágyútalpon. A koporsót VII. Eduárd király követte a német császárral, a connaughti herceggel, a királyi család tagjaival, s a külföldi udvarok küldötteivel, kik között ott volt Ferencz Ferdinánd trónörökös, Karlos portugál király és György görög király. Egyik képnk a halottas menetet akkor tünteti föl, a mikor London legfelsőbb részén, az üzleti élet központján, a Piccadillyn áthalad. Hogy mekkora volt ez a menet, mutatja, hogy csaknem egy óra hosszat tartott, míg a néző előtt elhaladt.

A Paddington pályaudvaron ismét vasutra tették a koporsót, hogy Windsorbá vigyék, a hol a Szent György-kápolnában beszéltették. A windsori pályaudvaron egy kis baleset történt: a lovak nem akartak elindulni, mire a matrózok kifogták őket s maguk vontatták az ágyútalpat a templomig. Itt a canterbury-i érsek tartotta a gyászistenmisztet az oxfordi és a manchesteri érsekkel segédletével.

Február 4-én, hétfőn vitték azután a megboldogult királynőt végső nyughelyére, a frogmorei királyi sírboltba. A szertartásnak ez a végső része teljesen magánjellegű volt s csak a királyi család tagjai vettek benne részt.

EGYVELEG.

* Li-Hung-Csang mondása. A híres kínai államférfi ezéltöt néhány évvel Amerikában járt, hol tiszteletére Ting-Fang-Wu, a kínai követ fényesen berendezett washingtoni palotájában nagyszerű estélyt adott. Ezen alkalommal egy európai diplomata felesége azt kérdezte Li-Hung-Csangtól, hogy miért nem hozott el magával néhányat feleségei közül? «Bocsánatot kérek, — felelé Li-Hung-Csang — nekem csak egy feleségem van, s ez egy embernek mindenütt nagyon is elég.»

VIKTÓRIA KIRÁLYNŐ TEMETÉSE. — Tengerész katonák vontatják a királynő koporsóját.

* A bíbornokok piros kalapját a pápa adja az újonnan kinevezett bíbornokoknak, de a hagyományos szokásoknak megfelelően a kalap átvitele legalább 10,000 koronába kerül, mivel az új bíbornokok ajándékokat kell adni a Vatikán alkalmazottjainak, a kamarásoktól kezdve a szakácsokig, kéményseprőkig és a városi gárdistákig, továbbá a Propaganda fidei intézetnek, a bíbornok nevével viselő egyháznak; mindenekfelett kinevezésétől fogva egész addig, míg a nyilvános konsistoriumban a bíbornoki kalapot átadják, folyvást adományokat kell kiosztogatni a szegények között.

* Hatalmas láva. A Maunua-Loa vulkán legutolsó kitörésekor Honolulu szigetén 12 méternyi szélességben ömlött végig a láva a hegy oldalán, óránként 48 kilométer sebességgel.

* Blowitz a londoni 'Times' levelezője a lap számára húsz év alatt négyezer hasábnyi kéziratot küldött be; egy évre tehát átlag 200 hasáb esik, ami a 'Times' jó nagy terjedelmű hasábjait számba véve, tetemes mennyiség. A berlini szerződés szövegét Blowitz a 'Times'-nek Berlinből már akkor megküldte, mikor a hatalmasságok képviselői az okmányt még alá sem írták.

* A londoni koldusok szövetezete, mely kintőn van szervezve, többek közt arról is gondoskodik, hogy tagjai oly helyen ne járjanak, hol fősvény, durva és szívtelen emberek laknak, vagy hol esetleg alamizsna helyett verést kapnának, esetleg a rendőr kezébe kerülnek. Az ily helyeket vagy házakat a szövetezete előre megállapított és csak a szövetezete tagjai által ismert jelekkel látja el. A jelek

többnyire fekete festékkel a kapu, vagy a bejárat oly részére vannak rajzolva, hol azokat csak a beavatott koldus veszi észre. Két cipő azt jelenti, hogy a lakó a koldust többnyire ki szokta rugni. Egy bajszos kandur mellé rajzolt gyűrű jó helyet jelent. Egy apró hágsó a házban lakó rendőrt tartja a lakásaikon a szükséges jeleket rögtön alkalmazza. Jel nélküli házakba a tagok bemehetnek ugyan, de a szövetezete az esetleg bekövetkező kellemetlenségért, mely a koldust éri, nem felelős.

* Az orosz úri nők rendszeren igen későn kelnek fel; délután két óra előtt ritkán mutatják magukat. Az éjjeli mulatságok sokáig tartanak, gyakran éjféltől mennek bába vagy házi mulatságba, a honnan csak hajnalban térnek vissza.

JEKELFALUSSY JÓZSEF.

1849—1901.

Nagy gyászva van a magyar országos statisztikai hivatalnak: vezetője és újjászervezője, Jekelfalussy József hosszas, súlyos betegség után e hónap 12-én meghalt.

Jekelfalussy több, mint harmincz év óta szolgálta a magyar statisztika ügyét; kezdetben, mint tanítványa és buzgó munkatársa Keleti Károlynak, a magyarországi hivatalos statisztika tudós megteremtőjének, azután pedig — kilencz év óta — mint fáradhatatlan vezetője a statisztikai hivatalnak.

Azok a nagy reformok és alkotások, a melyek hivatalos statisztikánk ügyét az utolsó évtizedben nem remélt gyorsasággal és bizottsággal előbbre vitték, Jekelfalussy nevéhez fűződnek. Ide kell számítanunk már az 1890. évi népszámlálást is, a melynek munkálatai ugyan legnagyobb részben még Keleti Károly életében történtek, de előkészítése, szervezése és végrehajtása már Jekelfalussy kezét dícséri; s tudvalevő, hogy ez a népszámlálás a statisztikai hivatalnak ez ideig legnagyobb szabású munkálata, méltó elismerésre, és részben utánpótlásra is talált a külföldön is. A most történt népszámlálást már csak kezdetén intézhette Jekelfalussy; az ő nagy tevékenységének és munkakedvének utolsó nyilvánulása volt a népszámlálás előkészítése és szervezése.

Az 1890. évi népszámlálás befejezése után Jekelfalussy a statisztikai hivatal felügyeletét hátralekainak elintézéséhez, azután az intézmény továbbfejlesztéséhez és tökéletesítéséhez látott. Egyéniségében meg volt az a kiválóság, a mit ilyen nagy feladatok megkívánnak embereiktől: a fáradhatatlan tettvágy, a kintő szervező tehetség és az emberismeret. Hosszú hivataloskodása alatt szerzett gazdag tapasztalatait biztos itélettel és szerencsésen tudta érvényesíteni.

Reformjait azzal kezdte, hogy a statisztikai hivatal közleményeit átalakította olyképen, hogy azok a statisztikai adatoknak tudományos rendszerrel összefoglalt, áttekinthető képét adják, s mind nagyobb hasznára legyenek úgy a szakembereknek, mint a statisztikát kedvelő közönségnek. Sikerként is ezzel fölkelte az érdeklődést a statisztikai hivatal munkálatai iránt, s megnövelni a statisztikai adatgyűjtéseknek akkor még igen gyöngye lábán álló népszerűségét. Jekelfalussy József igazgatói működése alatt majdnem valamennyi statisztikai ág képe megváltozott, s fejlődő viszonyaink kívánalmához képest úgy alakult át, hogy az adatszolgáltatók munkája lehetőleg megkönnyebbült, a statisztikai hivatal pedig megbízhatóbb és részletesebb adatokhoz jutott, a melyekből a tanulságoknak és eredményeknek sokkal gazdagabb kincseit lehetett kiaknázni. A magyar áruforgalmi, népmozgalmi, hitelügyi, közoktatásügyi, igazságügyi, mezőgazdasági statisztika — a kisebb adatgyűjtéseket nem is említve — mai új alakjukban mind Jekelfalussy József szervező tevékenységének emlékei.

Legnagyobb alkotása a magyar kir. központi statisztikai hivatalról szóló 1897. évi XXXV. törvényozásknek előkészítése, a mely törvényrel a statisztikai adatgyűjtések sikerét akarta biztosítani minden vonatkozás, ellenszegülés eshetőségeitől, s a statisztikai hivatal hatá-

körét oda fejleszteni, hogy az az ország közállapotait érdeklő minden adatközlésnek a fő gyűjtőhelye legyen. Egyszerűsödött, hogy a sokáig bérelt helyiségekben szorongott hivatal állandó hajlékot kapjon, s ma már a budai Oszlop-utczában csakugyan kényelmes és czélszerű otthona van.

Mióta Jekelfalussy a statisztikai hivatal igazgatója lett, minden tevékenységét hivatalának szentelte, s közgazdasági irányú tudományos működése, a mely már korábban is meghozta neki az Akadémia elismerését és tagsági díszét, ez idő óta gyerebb lett. Mint a 'Közgazdasági Szemle' szerkesztője azonban folyvást megtartotta összeköttetését a közgazdasági irodalommal, s az Akadémiában tartott felolvasásai bizonyítják, hogy hivatalfőnöki nagy elfoglaltsága mellett is örömet áldozta szabad idejét a tudomány művelésére.

Halála nagy veszteség a magyar statisztikára, és általában a magyar tudományra nézve, mely-

Károly halála után igazgatóvá léptették elő a miniszteri tanácsosi címet kapott. Számos év óta szerkesztette Vargha Gyulával a méltán mintaszerűnek tartott 'Közgazdasági és Statisztikai Évkönyv'-et; 1889 óta pedig a 'Nemzetgazdasági (most Közgazdasági) Szemle' című folyóiratot szerkesztette. 1888 óta az Akadémiának levelező, 1893 óta pedig rendes tagja s ugyanott a nemzetgazdasági bizottság előadója volt. Irodalmi munkásságának eredményei egész könyvtárat tesznek. Munkáival sok elismerést aratott nemcsak itthon, hanem külföldön is.

Halálát neje, Podhorszky Ella, gyermekei és kiterjedt, előkelő rokonság gyászolja.

HOGY EMELIK FEL AZ ÉPÜLETET?

Érdekes látványosság színhelye volt január utolsó napjaiban a Margitsziget.

Ekkor ment ott ugyanis végbe az igazgatósági régi épület fölemelése, az emelő gerendáknak és a csavaroknak a falak alá való beillesztése majdnem egy hónapi munkába került, míg maga a tulajdonképeni emelési művelet három nap alatt végbe ment.

Az előmunkálatok, nevezetesen az alap körülzárása, az emelő gerendáknak és a csavaroknak a falak alá való beillesztése majdnem egy hónapi munkába került, míg maga a tulajdonképeni emelési művelet három nap alatt végbe ment.

A ki még ilyesmit nem látott, azt hiszi, hogy az épület emelése gyorsan, vagy legalább is szemmel láthatólag történik; pedig hát körülbelül csak oly lassan halad az épület feljebb-feljebb, mint például az óra negyedes mutatója szokott haladni. Ennek a mozgását sem veszszük másról észre, mint hogy a számokat egymásután lépi túl, hagyogatója el s egy nap alatt mégis tekintélyes nagyságú utat végez.

De lássuk hát, hogy is megy ez a dolog.

Mikor az emelő gerendák és csavarok mind be vannak már illesztve, megvizsgálva, rendbehozva a falak alatt — beleértve a közfalakat is, — a munkások odaállnak a csavarok mellé, a művezető mérnök egyet sipol, majd megnyomja egy villamos csengő gombját, mire a csengők az épület minden részén megszólalnak. Ekkor a munkások egyszerre meghúzzák az emelő csavarokat.

A nézőközönség lélekzetét is visszatartva figyel s a legnagyobb érdeklődéssel várja: hogy emelkedik már most az épület?

De bizony hiába vár. Az épület meg se moccszan, úgy maradt mint volt, semmiféle változás sem látszik rajta.

Némelyek arczán csalódás, megütközés tükröződik.

A mérnök azonban ismét jelt ad s a munkások megint egyet tekeritenek a csavarokon.

De az épület meg se rezdül s keményen áll, mint a Sion hegye.

Hanem most már a figyelmes szemlélő mégis észrevehet valamit: a falakon, épen a földszintnél, vékony repedés látszik, körös-körül csak annyi, mint egy hajszál.

A mint aztán adott jelle a csavarokat megint meg-meg húzzák, mind jobban vastagodik a repedés; előbb olyan lesz, mint a kés foka, aztán már át is lehet rajta látni: az épület fala földszint elszakadt az alapzattól.

Most már aztán folyamatban van az emelkedés. Lassan, minden csavarításra pár millimétert emelkedik, de mégis emelkedik. S ez a csekély emelkedés apránként mégis sokra megy: egy ilyen rövid téli napon 60—70 centiméternyire úgy, hogy ennél az épületnél is a kívánt két méternyi magasságot három nap alatt kényelmesen elérte.

Erdélyi fényképe után.

JEKELFALUSSY JÓZSEF, AZ ORSZ. MAGYAR KIR. STATISZTIKAI HIVATAL IGAZGATÓJA.

nek még sokáig hasznos szolgálatokat tehetett volna, ha életét a korai halál ki nem oltja.

JEKELFALUSSY JÓZSEF, ki még csak 52-ik esztendőjében volt, 1849-ben született Lontón, Hontmegyében. Szülei kivánságára jogot végzett a budapesti egyetemen, hol 1874-ben jogtudori, majd még ugyanazon évben ügyvédi oklevelet is szerzett; de már korábban az újonnan szervezett országos statisztikai hivatalban keresett alkalmazást s a hivatal első igazgatójának, Keleti Károlynak csakhamar egyik legkedveltebb tanítványa lett; állandóan megmaradt e hivatal kötelékében s kiváló tehetségével és szorgalmával gyorsan emelkedett fokról-fokra. Az 1880. évi népszámlálás végrehajtásában már kiváló szerepet vitt. 1884-ben a községi pénzügy statisztikájával akadémiai díjat nyert; ezt megelőzőleg 'Magyarország statisztikája' ezimén Láng Lajossal egy három kötetes nagy munkát írt. 1886-ban osztálytanácsosi ezimmel a statisztikai hivatal aligazgatójává nevezették ki, 1887-ben ő volt Magyarország képviselője Rómában a nemzetközi statisztikai intézet megalakításánál. Keleti

A házagot aztán szépen kifalazzák s kész a munka.

A ki látja ezt a műveletet, azt kell mondania, hogy hiszen ez a legegyszerűbb dolog a világon, összeomlásról, vagy egyéb veszedelemről pedig még csak szó sem lehet.

Ha benn van is valaki emelés közben az épületben, épen semmit sem érez s teljesen nyugodtan végezheti odabenn dolgait.

A most fölemelt igazgatósági épület hossza

Wolf Károly rajna.

AZ OPERABÁLEÓL.

74. szélessége pedig 22 méter s 320 csavar volt alá alkalmazva, melyeket 130 munkás kezelt. És ámbár az egész három különböző korú összeépített tömeg, mégis oly kitűnően sikerült az emelés, hogy sehol a legkisebb repedést sem lehet észrevenni. Most teljes épségben nyugszik az épület új alján, mintha semmi sem történt volna vele.

És mindezt nem amerikaiak, angolok vagy francziák csinálták, hanem csupa magyar emberek. Horváth és Kudelka mérnökök tervezték, intézték a dolgokat s a munkások is valamennyien magyarok. És ez bizonyára igen örvendetes jelensége haladásunknak, midőn ilyen — eddig hihetetlennek tartott — munkák végrehajtására se szorulunk már külföldre.

A KISFALUDY-TÁRSASÁG NAGYGYÜLÉSE.

Február 10-ikén délelőtt ötvenötödik nagygyűlésére jött össze a Kisfaludy-társaság. Az Akadémia nagy terméjében egészen megtöltötte a közönség. A gyűlés tárgyszorozata változatos és érdekes volt. Az emelvényen, zöld lombok közt Dante mellszobra fehérelt, mert a gyűlés részben az ő szellemének hódolt, most lévén a nagy költő hontalanságának hatszáz éves fordulója. Az elnöki megnyitó beszéd az irodalmi és művészi modern irányokkal foglalkozott.

Az ülést Beöthy Zsolt elnök délelőtt 10 órakor nyitotta meg. Az elnöki asztalnál Beöthy Zsolt elnök mellett Berzevicsy Albert alelnök, Vargha Gyula főtitkár és Kozma Andor másodtitkár foglaltak helyet. A számos előkelőség soraiban jelen volt az olasz konzul, lovag Bollati és Finger konzultusi titkár.

Beöthy Zsolt elnök megnyitó beszédében vázolta általában azt a szellemet, mely a Kisfaludy-társaságot működésben vezette s rámutatott abbéli tevékenységére az utolsó évtizedekben, melylyel ez

időszakban befolyást kívánt gyakorolni az irodalomra, hogy megóvja elszakadását a nemzeti hagyományoktól. A Kisfaludy-Társaság — mondotta, — Magyarország nagy reformkorának hajnalán s az irodalmi reform zászlója alatt született. A társaság eszméi erőssége: a nemzet és irodalma szövetséges erejének haladása. Ezt meg is őrizte, a haladó kor szavát mindig megértette. A modern irodalmat két mozzanattal jellemzi; az egyik a természettudományi alapon álló elemző és kombinált lélektani indoklás előterbe nyomulása, különösen a drámában. A másik a társadalmi harc nyilvánulása a költői művekben. Van-e igazi okunk ellenségesen, vagy csak visszahatózva állunk ezzel a fejlődéssel szemben? Nem arra kellene-e inkább törekednünk, hogy a művészi és nemzeti eszmék szolgálatában tartunk és segítünk kiképződni? Viszszoroztatni alig áll hatalmunkban, de irányozni talán igen. A ki a műformák sokszoros változásait, alakulásait ismeri, aligha fogja a költészet veszedelmét látni azokban a módosulásokban, melyeket napjainknak egész regény- és különösen drámaköltészeté mutat. Az átalakulás, melyet annyit hallunk említeni, korántsem oly jelentős, mint az, melyen az epika ment át, midőn Byronnal a lírával oly bensős kapcsolatba lépett. Feleslegesnek és haszatlannak látszik a fel-felhangzó panasz is, hogy bizonyos műfajok divatjokát múltak, nem találnak művelőkre és olvasókra. Hiszen soha sem volt a költészetnek kora, mely a műformáknak azt a hiánytalan teljességét mutatná, melyet a poétikában találunk. Fontosabb az a szellem, mely ezeket a formákat költészetünkben megtöltötte és élteti. Ha művészi komolyságot, erkölcsi épséget és nemzeti jellemet megőrizni törekszünk: ezzel teljesítjük a haladás szellemében is legmértőbb és legsikeresebben feladatunkat. Ebben az irányban pedig különösen két eszme az, a melyet szívünk egész melegével és hangunk egész erejével hirdetniünk kell. Egyik: a drága kapocs megőrzése szellemünk múltjának és népi szellemének, amaz élő erővel, a melyből képzeletünk és érzésünk színt, melet és elevenségét merít. A másik eszme, a melyet hirdetniünk kell, mint minden értékes haladás föltételét: az író tisztelete a saját pályáján iránt; hivatá-

sának, munkájának, kötelességének komoly felfogása és megbecsülése; az általános erkölcsi érdekek kötelező erejének minél mélyebb és tisztább érzése, melyek vele kapcsolatosak. Ha irodalmunk azt a régi, nemzeti és erkölcsi eszméjét megőrzi, nincs mit tartanunk a fejlődéstől. Hirdessük ezeket az eszméket, ha nem tehetjük is többé a tehetségnek és tekintélynek azzal az erejével, mint nagy elődeink: hirdessük a meggyőződés tisztaságával és a kitartás buzgalomával. Nemcsak a dómok harangjai híhatnak áldozatra, fölemelkedésre és jutnak el a lélekbe, hanem a kápolnák esengetyűi is.

A taps és éljenzés csillapultával Vargha Gyula főtitkár terjesztette elő évi jelentését. Legelőször is a társaság vezetésében történt változásokról emlékezett meg. Kiemelte Gyulai Pál érdemeit, a ki két évtizeden keresztül a társaság anyagi, szellemi és erkölcsi tőkének oly hű sáfárja volt. De a Kisfaludy-Társaság oly férfiut nyert új elnökében is, ki hű öre a társaság régi hagyományainak és erős kapocs mult és jövő között. Az új elnök, Beöthy Zsolt, erről maga tett tanúságot abban a szép beszédében, melylyel az elnöki székét elfoglalta. A társaság elhatározta, hogy kiadványai-val ezentúl gyakrabban lép a nyilvánosság elé. Az alapító könyvtár sorozata ezután február hóban jelenik meg; az Évlapok, csinosan kötve, gazdag irodalmi tartalommal, áprilisban látnak napvilágot. A karácsonyi könyvpiacra egy szépirodalmi zsebkönyvet ad a társaság „Aurora” cím alatt, a tagok kisebb szépirodalmi dolgozatainak legjavát. Lehetőleg az ősz elején jelennek meg a társaság népköltési gyűjteményének kötetei, melyekből az Athenaeummal kötött szerződés szerint évenként egy pár kötet kerül nyilvánosságra. A társaság ez évben is nagy kiterjedésben folytatta a népköltési gyűjtést az ország különböző vidékein és a gyűjtésnek ezt a rendszeres hálózatát ez évben még inkább ki akarja terjeszteni. De egyuttal megkezdte az eddig befolyt gyűjtemények kiadását is, melyek közül Vikár Béla somogy megyei gyűjteménye, Sebestyén Gyula Regőseinek gyűjteménye, több más gyűjtéssel várja a közzétételt. Ezután a társulat kiadványairól s az újonnan választott tagokról emlékezett meg a titkár.

Radó Antal „A nemzeti szellem Dantében” című tanulmányát olvasta föl. Érdekesen ismertette Dante nemzeti irányát és fölolvastatta ezzel végezte:

Imé, Dante az emberiség legnagyobb, legfontosabb kérdéseivel foglalkozott, az élet czéljának, a boldogság ösvényének, sirtóit sorsunknak talányait, és e nagy problémák mellett mégis nemzeti költő volt: hogy egy dantei képpel éljek, lámpahordozója az olasz népnek. A világirodalomban az ő példája mutatja meg legfényesebben, hogy e kettő nem zárja ki egymást, hogy valamint egyrészt a nemzeti jelleg nem azonos a haza meggyőin túl nem látó elszigeteltséggel: másrészt az általános emberi eszmék legmagasabb régióiban is érvényesülhet, sőt érvényesülnie kell a költői lélek nemzeti vonásainak. Dante pályájából ez a két legnagyobb tanulság, az általános emberiség és a nemzetiség az egygyé olvadása. E tanulságot írjuk szívünkbe az ő száműzetésének emlékülennepén. Valamint ő egész misztikus vándorútjának látomásait folyton át meg átszövi hazája képeivel, nemzete sorsán való aggodalmaival, melyek nem hagyták el sem a Pokol borzalmait, sem a Tiszttóhely vágyódásait, sem a Paradicsom fénykőre közepette, úgy a magyar költő, akár a szenvedés nyomorát, akár a vezeklés bűnbánatát, akár a boldogság malasztját szólalessa meg énekében: szőjön be annak strófáiba valamit a magyar nemzet lelkéből. Erre tanít bennünket a nagy száműzött, kinek hazája felé ma testvéri üdvözölő szavunkat küldjük, áhitattal megemlékezve a mi száműzöttjeinkről is, kik közül a legnagyobbak egyike ép a Dante földjén talált menedéket.

A közönség nagy figyelemmel hallgatta a tanulmányt és végül lelkesen megtapsolta. Utána Váradi Antal olvasta fel „Mindörökké” című költeményét, melyet szintén tetszettel fogadtak. Majd a beteg Herczeg Ferenc „A vízsepp lakói” című elbeszélést olvasta föl Kozma Andor. A szatírával és elmésséggel irt történetet a közönség folytonos derültséggel hallgatta. Zichy Géza gróf „Az anya álma” című költeménye, melyet mai számunkban közölünk, zajos tetszésre ragadta a hallgatóságot. Végül Rákosi Viktor hangolta a közönséget vidámságra „Horák úr” című elbeszéléssel.

Kozma Andor másodtitkár jelentésével és Beöthy Zsolt zárószavaival véget ért a nagygyűlés. A gyűlés után lakoma volt az „István főherceg” szálloda nagy termében számos felköszöntéssel fűszerezve.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A Kenyérbál emlékkönyve. A Kenyérbál rendezése ily czímen csinos kiállítású füzetet adott ki, melyet a bál alatt a jótékony czéla elárúsítottak. A 16-rét alakú füzetkébe Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, Herczeg Ferenc, Ábrányi Emil, Endrődi Sándor, Bessenyei Ferenc iratok közleményeket. Ezeket kívül két csinos kép is díszíti a füzetet, az

egyik Neogrady Antal; a másik Tull-Ödön műve. A két illusztrációt, valamint Jókai Mór és Endrődi Sándor közleményét mutatványul itt közöljük.

A kenyér.

A kenyér, a mindennapi kenyér!

Mi, a kik a kenyeret nem ismerjük másképp, mint szükséges járulékat illetés lakomáinknak, nem gondolunk arra, hogy vannak testvéreink, embertársaink sok ezerével, a kiknek a kenyér az egyedüli táplálék, a kiknek imája nem megy azon túl, hogy „add meg mi nekünk a mi mindennapi kenyerünket”.

Pedig mennyi édes emlék szövődik e szóhoz a múltból, saját életünkéből!

Az elbűjösött fiúra azt mondtuk: „majd visszahoz az édes kenyér!”

Az elveszett nagy javakra azt jósoltuk: „lesz még szőlő, lágy kenyér.”

A jégverésre azt mondtuk: „eltört a kenyér botja.”

Az apának a neve volt „kenyerkereső”. A jó baráté „kenyercsapját”.

A mit az apa az újból hazahozott, az volt a „madárlátta kenyér”; a mit az anya otthon kisütött, azt hívtuk „kakastejjel, varjúvajjal süített kenyérnek”. De jó is lehetett!

Csodákban, szent emlékekben is meg van örökítve a kenyér. Illés prófétának a holló hordja a pusztába a kenyeret.

A Messiás hat árpakenyérrel megvendégeli ezereit a hallgatónak, s mikor utolsó vacsoráját tartja a tanítványaival, a kenyeret megtörve, így szól: „ez az én testem”.

Ez a szentséges kenyér hiányzik százezernyi honfitársunk asztaláról, üres tarisznyájából. A betegek, a gyámoltalan asszonyok, a kisdédek ajka imádkozik érte. Gyorsan repül föl az ima az égbe, még gyorsabban jön alá a parancsoló válasz az égből, mi hozzánk, a kiknek Isten áldásait kölcsön adta, bizonyára kölcsön és beszámolásra.

Kíneseink, földi dicsőségünk, nagy hatalmunk mind nem kísér fel bennünket az égbe: de jöttünk, a nyomorultakat hozott segítségünk elkísér bennünket az örök bíró ítélőszékéig. Az a darab kenyér ott lesz az osztó igazság mérlegén.

Hallgassuk meg a százerek elsőhajtott imáját: „add meg mi nekünk a mi mindennapi kenyerünket”, s teljesítsük, a mit Isten válaszul küld az imára. Nekünk szól az Amen.

Dr. Jókai Mór.

Szeretet.

Oh, ne fukarkodj! szíved melegével
S a mennyt adhat, adj a szeretetnek!
Az évek — mint egy tűneményes álom
Árnyéksoportja — gyorsan ellebegnek,
S mit adsz, ha majd csak hűlt hamuja reszket
Egykor vidáman égő tűzhelyednek?
Elhídegyül az ifjuság, az élet,
Es nem lesz nálad senki sem szegényebb.

Áztasd meg igaz részvét harmatával
A szegénység szomorú rongyait!
Hajolj le szeretettel, irgalommal
Ahhoz, kirt sorsa hűtlen eltaszít;
Órmeid közt gondoldj arra gyakran,
Hogy állandóbb a gyász, a bánat itt;
A koldust, nyomorultat ne kerüld el!
Isten minden jót fölül lángbetűkkel.

Szeresd, szeresd, ki szívét hozza hozzád
S öleld szivedre, a ki hűn szeret.
Tudod, mi tartja fenn a nagy világot?
A szeretet, csupán a szeretet.
Ha ez nem volna, ez nem jarna köztünk,
Mi sem jarnánk, csak örvény s rom felett.
A gyűlölet az örök éj maga,
Villama van, de nincsen csillaga.

Szeress, szeress nagyon! S ha látod is, hogy
Mily sok álság, bűn van a világba:
Ne csüggedj! nézz csak föl felé, a fénybe,
Es tórd a porból tisztább ideálra.
Annak, ki másokért él, a mig élhet,
A sírban sem lesz szord az éjszakája,
Úgy látja: mélyén egy-egy csillag él,
S mintha az árnyon át — hajnalának ...

Endrődi Sándor.

Mendemondák, a világtörténet furcsaságai, gyűjtötte és magyarázza Tóth Béla. Második javított és bővített kiadás, képekkel. Az első kiadás még úgy szólva a napokban hagyta el a sajtót. A közönség nagy érdeklődéssel fogadta. Tóth Béla az elterjedt mendemondák eredetét, valószínűségét kutatja s a néplelek, a múlt, a felfogás, a művelődés sok érdekességét foglalhatta össze, általában pedig történeti értéküket a kellő fokra szállítja. Jellemző, hogy a rút történethamisítások, czélzatos rágalmak nálunk alig váltak közudatúvá, mintha csak a magyar néplelek nem tőrné a salakot. A második kiadás tetelesen bővült adatokkal, helyreigazításokkal, pótlá-

Neogrady Antal rajna.

Tull Ödön rajna.

A KENYÉRBÁL EMLÉKKÖNYVÉBŐL.

sokkal. Az Athenaeum társaság díszesen adta ki a nagy elterjedésre számító művet. Ára köve hét korona.

Petőfőből egy füzetet adott közre az Athenaeum-társaság, oly költeményekből, melyek a zsenge ifjúságnak, a gyermekeknek valók. Ujváry Béla válogatta össze ezeket a hazafias költeményekből, dalokból és rövid bevezetéssel is ellátta a füzetet, melynek ára csak 20 fillér.

Történetek. Irta Nőgrádi László. Huszonnégy apróbb történetet beszél el kötetében az érző szívű, meleg kedélyű szerző, ki érti hozzá, hogy az olvasót mindjárt megnerjje, érdeklődését felkeltse. Ismeri mindazt, a miről ír s finoman tud jellemezni, élénk, megkapó szinnekkel rajzolni. A csinos kiállítású könyv ára, — mely a Franklin-társulatnál jelent meg, — füze 3, díszkötésben 5 korona.

Magyar Törvénytar. (Corpus Juris Hungarici.) A magyar törvényeknek eme becses gyűjteményéből, a melyet a Franklin-társulat kiadásában Márkus Dezső dr. kir. törvényszéki bíró szerkeszt, megjelent az 1900. évi törvényzárkötet tartalmazó kötet is, a már megszokott díszes kiállításban. A szerkesztő ezt a kötetet is azzal a gondossággal látta el számtalan, tömör stílusban írt jegyzettel és magyarázattal, a mely a Márkus-féle törvénytar jellemző sajátossága; a mellett ebből a kötetből sem hiányoznak

az utalások a korábbi évek törvényhozására, hogy a törvény alkalmazója rögtön tisztában legyen annak összes vonatkozásaival. Az 1900-as kötet ára füze 4 korona, díszes felbőrötésben 6 korona.

A magyar nemzetségek a XIV. század közepéig. Irta dr. Karácsonyi János. I-ső kötet. Ebben a most megjelent első kötetben a XIII. század elején már főiri vagy nemesi rangban levő nemzetségeket, aztán a tót- és horvátországi kisebb nemzetségeket, majd a jobbgy nemzetségeket sorolja fel a tudós szerző, mindentűl bizonyosságot tevén rendkívüli szorgalmáról, bő ismeretéről s tárgyában való otthonosságáról. A nemzetségek nevének kiírásánál a megfelelő helynevek mai kiejtését vagy a helynevek és személynevek régi írásmódjából levont törvényeket követte a szerző, tehát pl. az ismeretes Hunt-Pazman nemzetség neve Hont-Pázmány-nak olvasandó, illetőleg ejtendő ki, Oghuz pedig Atyusz-nak. A munkát a magyar tud. Akadémia adja ki, ára 9 korona.

Kazinczy Ferenc levelezése. ből, melyet a M. T. Akadémia irodalomtörténeti bizottsága megbízásából dr. Váczy János tesz közzé, újabbban a X. kötet jelent meg, magában foglalva e nagybecsű levelezésből az 1812. július 1-től 1813. július 31-ig terjedő sorozatot. Mint az előbbi kötetekben, itt is alapos bevezetést és gondos magyarázó jegyzeteket találunk, melyek nagyon megkönnyítik a becses gyűjtemény használatosságát. Az 592 lapnyi vastkos kötet a M. T. Akadémia kiadása (Budapest 1900); ára 10 korona.

Egyházi beszéd. A dunamelléki ref. egyházkerület múlt évi október havában tartott közgyűlésén elrendelte, hogy a kerület összes egyházaiban a lelkészek az év utolsó vasárnapján a magyar nemzet kereszténységére és a magyar királyság felállítására kilenczszázados évfordulójának megünneplésére, alkalmi ünnepélyes istentiszteletet tartsanak. A budapesti Kálvin-téri ref. templomban az egyház kerületi rendeletnek Szász Károly püspök tett eleget. E nagyszabású egyházi beszéde most díszes kiállítású füzetben jelent meg, s 40 fillérért Kókai Lajosnál kapható.

Műcsarnok albuma. Az Orsz. Képzőművészeti Társulat az eddigi műlapok helyett albumot fog adni tagjainak évi jutalékul. Az első album már megjelent díszes kiállításban s ez a címe: „Téli tárlat 1900—1901.” vagyis a nemrég bezárt tárlatra vonatkozik s abból ötvennél több festmény és szobornyi művészi másolatát közli, magyarázó szöveggel.

A kötet bevezetője a hasonló díszes munkák egész sorozatának, mert a kerület tagjai tavasszal hasonló formában kapják meg „Tavaszi tárlat” címűen az illetmény második részét. A társulat tagjai teljesen díjtalanul kapják a füzetet és a tavasszal megjelenő is és számot tarthatnak rá az újonnan belépő tagok is. Könyvkereskedés útján az album nem szerzhető meg. A hetven oldalas díszmű első képe fénynyomatú műemléket, XIII. Leó pápának László Fülöp festette arcképe és ezt a társulat képeinek sikerült reprodukciói követik. Az Albumban kiadott képeket külön művész-zsűri válogatta össze; a mű összejátszásban Dudits Andor festő segített, a szöveget Lyka Károly, az ismert kritikus írta. A munka a „Hornymány-szönyvéből került ki és kiadója a Singer és Wolfner-czég.

Az iparosok olvasótárában (szerkeszti Mártonfy Márton) két füzet jelent meg újlag. Kiadja a Lampel-féle (Wodianer és fia) könyvkereskedés. Egyik: Bulgária ipara, gazdasági és néprajzi tanulmány. Irta: Strausz Adolf. — Kereskedelmi útirányunk a Kelet felé vezet, helyén volt tehát, hogy tájékozódjunk az országokról, melyek piacul szolgálnak. Bulgária egyike azon országoknak, mely összekötő kapocs a nyugat és kelet között. Strausz könyve a fiatal, haladó államnak a gazdasági életével ismeret meg. Ára 1 K. 20 fillér. — A másik: Régi magyar művészek és mesterek, művelődéstörténeti vázlatok. Irta: Tarczai György. A régi hazai iparvilágról, építőkről, képeragókról, ötvösökről, műtörténeti följegyezni valókról nyújt ismereteket. Ára a füzetnek: 60 fillér.

Füzetek. „Művészi önképzés nemzeti irányban” czímmel kis füzet jelent meg Losonczi Lathóczy Mihály tollából, ki ez értekezésében tanítványainak kívánt hasznos utasításokat adni. — „Történeti adatok Baranyamegye múltjából.” Irta Németh Béla. A 117 lapra terjedő füzet Pécsen jelent meg, s ára egy korona.

Nemzeti Színház. Február 9-ikén a közönség a Nemzeti Színházban ismét láthatta a régi jó öreg Peleski nótáriust, Gaál József híres bohózatát. Mióta a Népszínház megnyit, nem játszották itt. De a Nemzeti Színház a játékrendje számára vissza fogadott néhány népszínművet, ezek közt a „Peleski nótárius”. Az előadás számára új díszleteket festettek, egy párt a régi Pestről; a jelmezeket a harminczas évek divatképei után készítették; tánc,

zene is korhó volt. Az érdemes darabot a Nemzeti Színház fennállása óta mindig játszották, s mikor huszonhat év előtt a Népszínház vette át, 72 előadást ért meg. Február 9-ikén volt 73-ik előadása, s a közönség meg is föltette a színházat az új találkozóra. Mégis úgy tetszik, hogy a «Peleskei nótárius» valódi közönsége nem az ilyen ünnepélyes előadásokon szokott összegyűlni s talán nem is magában a Nemzeti Színházban. A jókedvű jelenetek, pompás alakok a korrajzi tarkaság olyan különös és sajátos színeit, vaskos vonásait egyesítik, melyek a Nemzeti Színház előadási stíljében alig fordulnak elő, egy egész estére való feladat gyanánt pedig éppen nem. Az egész előadás frissességéhez nem is volt meg a biztonság és ötlet, bármily kitűnő játszotta is *Ujházi* a nótáriust, s még a többiek a főalakokat, mint *Rákosi Szidi* (a boszorkány), *Rózsahegy* (Baezur), *Gabányi* (Hopfen), *Ligeti Juliska* (Fanni), *Nagy Ibolyka* (szobalány), aztán *Hegyesi Mari* (Desdemona), *Beregi* (Othello).

Vígyszínház. Herceg Ferencz «Ocskay brigadéros» című négyfelvonásos történelmi színművet irt a Vígyszínháznak. Február 8-ikán játszották először oly hatással, milyen csak ritkán fordul elő. Minden felvonás megtette a maga hatását, és Herceg Ferenczet minden felvonás végén a legzajosabban ünnepelte a közönség. Hálásan fogadta, hogy az idegen léhaságok után magyar élet, magyar történelmi alakok kéri érdeklődését. A színmű II. Rákóczy Ferencz idejében játszik. Hőse Ocskay László, annak az időnek szomorú alakja; vitéz, de áruló, kinek feje büntetésül hull a porba. A szerző enyhített a sötét alakon, a szerelem melegségével is körülvette. Mozgalmas és érdekes a színmű. Drámai élet lüktet benne, a költészet érzelmes és változatos hangja szól belőle. Alkalmilag még visszatérünk a darabra. Most még azt említjük föl, hogy a budapesti napilapok nagy elismeréssel szólnak Herceg legújabb színművéről, melyet eddigi műveinél is jobbnak, sikerültebbnek tartanak. Csupán a történelmi felfogás, főleg Ocskay alakjának megalkotása ellen nyilvánult több részről kifogás. A lapok szerint Csiky Gergelynek a «Proletárok» vígjátékának előadása óta eredeti színműnek nem volt oly hatása, mint «Ocskay brigadéros»-nak. Minden este ismétlik a darabot, de belépti jegyhez csak előjegyzés útján lehet jutni. A Vígyszínház művészei is kifogástalanul teljesítették földadataikat e dráma előadásánál. *Fenyvesi*, mint Ocskay, férfi; mellette *Csillag Teréz* (Tisza Ilona) a női gyöngédség. *Szerémi, Gál Gyula, Tapolczai, Bihari, Góth Sándor, Delli Emma* (czigánylány) a főbb szereplők.

Herceg Ferenczet febr. 13-ikán az *Otthon* írói kör is ünnepelte. Lakomat rendeztek tiszteletére s vagy kétszázan gyűltek össze, írók, művészek, Herceg barátai. Megjelent *Rakovszky István*, az állami számvéviszék elnöke, *Gulner Gyula* államtitkár, *Beóthy László*, a Nemzeti Színház igazgatója is. *Rákosi Jenő*, az *Otthon* elnöke, lelkes felkösöntővel üdvözölte az ünnepelt író. Herceg meghatottan válaszolt rá, elmondta, hogy egy kis bánáti német városból, azon a vidéken egészen ismeretlen stílusban fogalmazott táviratokat kapott. Azok a német nyelvű, hidegen ítélt emberek nagy lelkesedéssel fejezik ki örömlüket azon, hogy valaki, a ki vérből való vér, szerény babért aratott a nemzetnek. *Szemeré* Attila képviselő elmésen köszöntötte fel Herceget, *Gulner Gyula* államtitkár pedig a magyar írókat élte, a kikre a sok minden közt még az is vár, hogy jóvá tegyék, a mit a politikusok elrontanak. *Rakovszky István* *Rákosi Jenő* tette.

A nemzetközi műkiállítás, melyen számos jeles francia festő, s e mellett néhány angol, német, svéd, dán, norvég festő művei lesznek kiállítva, február 16-án nyílik meg a Nemzeti Szalonban.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia február 11-iki ülését *Pauler Gyula* elnöklésével tartotta.

Marczali Henrik «Hunyadi Mátys és alkotmányos fejlődésünk» czímen olvasott fel. A tanulmány, melyet szerzője a készülő kolozsvári «Mátys Emlékalbum» részére írt, különösen Mátys 1486-iki törvénykönyvét tárgyalja. A törvénykönyvből kitűnik, hogy Mátys alkotmányosan gondolkodott és a törvényes szabadságot elébe helyezte a korlátlan uralomnak. Az érdekes tanulmányt nagy figyelemmel hallgatták. Utána *Vámbéry Armin* kötötte le az érdeklődést egy magyarországi régi török utazó, *Evlia Cselebi* nemrég fölfedezett úti naplóját ismertetőn, melyet most adtak ki Konstantinápolyban s a melynek hatodik kötete Magyarországot írja le a XVII. század második felében, 1660 táján. Cselebi cserkesz családból származott, Konstantinápolyban

született, papnak készült s mint muzezin beutazta az akkor három világrészre terjedő török birodalmat. Magyarországon akkor tartózkodott, a mikor a török meglődött Nagyváradot, letette Kemény János erdélyi fejedelmet s helyébe fejedelemmé tette *Apafy Mihályt*. Cselebi földrajzi tudása megbízhatatlan; szörnyen nagyít, mint minden keleti író; de sok érdekes vonását tartotta fenn a török harácsolásnak. A török hadviselésnek főcélja, hogy minél több foglyot ejtsenek; a fogoly volt az arany és az ezüst mellett a legbecsebb hadi zsákmány. A táborokban is voltak bazárok, a hol a foglyokat árulták; a kiket itthon nem tudtak eladni, azokat emberkereskedők elszállították török földre s ott adták el. *Vámbéry* néhány jellemző részletet olvasott föl Cselebi naplójából *Karácsony Imre* fordításában.

A magyar írók segély-egylete a mult esztendő második felében 2400 korona alapítványt nyaral-

VIKTÓRIA KIRÁLYNŐ TEMETÉSE. — VII. Edvárd király és II. Vilmos német császár a gyászmenetben.

podott. Adományt csak 10 koronát kapott. Segélyt nyújtott e félében ötvenöt félnek (agg íróknak, vagyontalan írók özvegyeknek és árvaoknak) 9690 koronát; rendkívüli segélyt betegségi esetekben tizennyfélnek 630 koronát. Az egyesület emberbaráti működésében nagyon megérdemli a közönség hathatós támogatását.

MI UJSÁG?

Milán király koporsóját február 14-én zárták le az elhunyt bécsi lakásán; éjjel katona csapatok kíséretében átszállították a bécsi sereg templomba. A temetés előkészületeinél gróf *Zichy Jenő*, az elhunyt bizalmas barátja, helyettes főudvarmester gyanánt szerepelt. Egyáltalán az intézkedések királyunk utasításai szerint történtek, mert Milán egy osztrák-magyar ezred tulajdonosa volt s így katonai dísz illette és mert az elhunyt még a nyáron

A királyi udvart csak április hóban várják Budapestre. Akkor a királyal együtt a királyi család

Ö felségével közölt óhaját is megszabta, hogy ha meghal, egy magyarországi sereg kolostorban temessék el.

Várták, hogy *Sándor* sereg király megjelenik atyja ravatalánál, de helyette febr. 14-ikén pompás koszorú érkezett, szalagján ezzel a felirattal: «Jó atyjának — Sándor.» Ezt egymagában helyezték a lezárt koporsóra. Ez alatt a magyar kormány megtette az intézkedéseket, hogy *Milán király* kívánata szerint a szerémmegyei *Krusedoli* kolostorban, temessék el, melynek kriptájában a szerbek nem egy nevezetes halottja pihen örökre. *Brankovics György* karlócazi sereg patriárkha febr. 14-ikén utazott keresztül Budapestről Bécsbe a másnapra temetésre. A halottat, mielőtt a koporsó fedelét rátették, *Misics bécsi sereg plébános* szentelte be, febr. 14-én este 10 óra után még egy beszédet teljesített, aztán a koporsót mély csöndben elvitték a sereg templomba. Katonasság ment előtte, utána. Az

több tagja is Budapestre érkezik. Az udvar itt tartózkodása idején több udvari ünnep lesz.

A budapesti királyi tábla elnökének nyugdíjazása. A legfelsőbb magyar bírói kar nagyérdemi tagja és kitűnősége vonult nyugalmába. A budapesti ítélőtábla elnökét, vértessaljai *Vértessy Sándor* valóságos belső titkos tanácsost saját kérelmére nyugalmazták. Sok évi államszolgálatát alatt, különösen a bírói pályán szerzett kiváló érdemei elismerésül a király a *Ferencz József-rend* nagykeresztjével tüntette ki.

Lajos Viktor főherceg elismerése. *Lajos Viktor* főherceg, az ausztria-magyarországi Vöröskereszt-

nyilnak meg bára; február 9-ikén a dalékesek nyugdíjintézetének javára rendezték. A színpad a nézőtérrel egyszintbe olvad, s nyüzsgő sokaság lepett el minden helyiséget. Részt vett benne a főváros minden rendfő és rangú mulatók közönsége, s nagy részt virradtig ott maradt. — Február 12-én este a *Vigadó* összes termeiben is alig fért el az a nagy, fényes közönség, mely a fővárosi inségesek javára adott *kenyérbárá* gyűlt össze. A bál fővénkötségét a király elfogadta s 2000 koronát ajándékozott.

Közelünk sok előkelősége megjelent a kenyérbálon; *Szék Kálmán* miniszterelnök, *Hegedűs* ke-

VIKTÓRIA TEMETÉSE. — A királyi család tagjai a királyi koporsója mögött, Cowesben.

egyesület védő-helyettese, dr. *Farkas László*hoz, a ki az Erzsébet-kórház főorvosi állásától megvált, levelet intézett, a melyben nagy elismeréssel szól arról a működéséről, a melyet dr. *Farkas* tizenhat éven át, mint az Erzsébet-kórház főorvosa kifejtett. A főherceg halálát és elismerését fejezi ki a sikeres munkáért és azt a reményt, hogy dr. *Farkas* jó tanácsait ezentúl sem vonja meg a Vöröskeresztől.

Jókai Mór vasárnap, február 17-ikén feleségével együtt *Nizzába* utazik és öt hetet fog ott tölteni. *Jókai* újszólva betegeskedés nélkül húzta ki az idej kemény telet, de rendkívül sokat dolgozott. Három hónap alatt három kötet regényt írt, s most orvosai tanácsára megy üdülni a Rivierára.

A farsang. A farsang végére maradt két játékos mulatság az operaszínház *dárcos bája* és a *kenyérbál*, az Operaszínház díszes helyiségei csak ritkán

reskedelmi miniszter, *Lobkowitz Rudolf* herceg hadtestparancsnok, *Bolla Kálmán*, *Rohanczy György*, *Csesznák* tábornok, *Wekerle Sándor* dr., *Márkus József* főpolgármester, *Karátsonyi Jenő* gróf, *Odescalchi Géza* herceg, *Gromon Dezső* államtitkár, *Szapáry Pál* gróf, *Jókai Mór* dr., *Andrássy Géza* gróf, *Károlyi István* gróf, stb. Mindez urak nagy része s még sokkal többen feleségökkel, leányukkal együtt. A háziaszonyi tisztet teljesítő hölgyek közt ott voltak a főváros legelőkelőbb társadalmi köreinek helyeinek rendkívül nagy számban, köztük *Szék Kálmán*, *Hegedűs Sándorné*, *Wekerle Sándorné*, *Lobkowitz Rudolfné* hercegné, gróf *Károlyi Istvánné*, gróf *Károlyi Sándorné*, *Odescalchi Gézánné* hercegné, gróf *Szapáry Pálné*, *Gulner Gyuláné*, *Szék Ignác*né, *Szivad Imréné*, stb. Kévéssel tíz óra után megkezdődött a tánc. A táncrend, még a nők is, csak egyszerű kartonlap volt, hogy ennek az ára is a szegényeknek maradjon.

A medikus-táncszertélyt február 9-én tartották a Royal-szálló helyiségeiben. A mulatság sikere fél-

tóan sorakozott a budapesti főiskolai ifjúság többi táncszertélyéhez. A nagy és díszes tánczó közönségben kívül megjelentek az egyetem orvosi karának tanárai, az orvosi körök, a főváros s a társadalmi élet számos előkelősége.

Petőfi-émlék-tábla Szalk-Szent-Mártonban. A múlt évben elhárította Szalk-Szent-Márton közönsége, hogy *Petőfi Sándornak* a közönségben levő egykori lakóházát múltó emléktáblával jelölje meg. Az emlékmű felállítására indított közadakozás szép sikerrel járt s a 180 cm. magas és 120 cm. széles táblát, mely *Petőfi* életnagyságú domború mellképével is el lesz látva, 1901. márczius 15-én fogják ünnepélyesen felpezni. Az ünnepélyre a *Petőfi-társaság* is meghívják.

Az új bankjegyek rajza. Az osztrák-magyar bank ezután kibocsátandó bankjegyeinek rajzára magyar és osztrák művészek közt pályázatot hirdetett. Száz-tizenhét pályamű érkezett Bécsbe. Ezekről *Bilinski* bankkormányzó elnökével magyar és osztrák művészekből, továbbá a bank főembereiből alakult bizottság ítélte. A bizottság *Hegedűs László* magyar festőművészt jutalmazta meg egyhanguan a kétszer koronás első díjjal. A bizottságban a bank főemberein kívül öt bécsi, két budapesti és egy horvát művész viselte a bírói tiszteletet.

Az 1200 koronás második díjat *Zsupanszki Vladimir* prágai festőnek, a 800 koronás harmadik díjat *Veith Ede* bécsi festőnek és a 400 koronás negyedik díjat *Löffler Berthold* bécsi festőnek ítelték oda. A pályázat feltételei nem mondták meg, milyen értékű bankjegymintát kívánnak a pályázóktól. *Hegedűs László* budapesti festőművész százkoronás bankjegymintával pályázott és vitte el az első díjat. A pályanyertes bankjegy bizonyos nemzeti stílusra törekszik. A jelvények szerint, melyek a bankjegyminta művészi ékességét adják, Magyarország mint földművelő állam domborodik ki, míg Ausztria jelképezésére főképp az ipar, a kereskedelem és művészetek harmas emblémája szolgál. Közös a bankjegy mindkét oldalán csak a házi tűzhely szimbolumának feltüntetése.

Jules Verne és a francia akadémia. *Pierre Giffard*, a párisi «Le Vélo» című sportújság szerkesztője cikket írt, melyben felhívta a francia akadémia figyelmét, hogy *Verne Gyula*, a nagy népszerűségű író még mindig nem tagja, noha bőven rászolgált erre a kitüntetésre. Erre *Verne*, ki évtizedek óta Amiensben él, a következő levelet írta *Giffard*nak:

«Már csaknem hetvenhét éves vagyok. Ebben a korban nem igen fér hozzám a becsű, hogy belépjek az akadémia tagjai közé. Huszonnyolc évvel ezelőtt az ifjabb *Dumas* s még egynéhány barátom foglalkozott a jelöltséggel, de én csakhamar beláttam, hogy ez vigyázatlanság és vakmerőség volt tőlem s visszavonultam, mint a hogy ön nevezi, az én amiens-i remete-lakomba, a melyet azóta el nem hagytam többé. Azóta ötvenkilenc akadémikus ment el abba a más világba, a hol aligha jutnak örökös akadémiai kupola alá. Más szavakkal: az akadémia halhatatlanságot ad bár tagjainak, még sem óvja meg őket a haláltól.»

Mindenemű szépséghibákat biztos sikerrel gyógyít *Dr. Palocz I. v.* kórházi orvos, specialista, kozmetikai intézetben, Budapest, VIII. Kerepesi-út 10. Rendelés d. e. 10 órától d. u. 6 óráig. Levelekre kimerítő válasz. Gyógyszerekről gondoskodik.

A magyar általános takarékpénztár részvénytársaság igazgatósága ma megtartott ülésén megállapította a mérleget, mely szerint az igazgatóság a közgyűlésnek javasolni fogja, hogy a kimutatott 385,895-35 K tiszta nyereségből, a tartalékalap az alapszabályzerű 18,198-98 K kivül még 21,801-02 K-val, tehát összesen 40,000 K-val javadalmatassák, a forgalomban levő 8000 drb 500 K-ás részvény szelvénye, egy mint az előző években darabonként 36 K-val (7-2%), a még forgalomban levő 1000 darab alapítói részvény szelvénye darabonként 2-60 K-val váltással és a fennmaradó 25,137-20 korona új számlára elővezetessék. A kimutatott tiszta jövedelem — mely az alapítói 9-65%-os kamatozásának felel meg — annál inkább kielégítő, mivel kizárólag a rendes fizetések ápolásából ered.

HALÁLOZÁSOK.

JEKELFALUSSY JÓZSEF, miniszteri tanácsosnak, az orsz. statisztikai hivatal főnökének ravatalát a központi statisztikai hivatal palotájában állították föl. Sok részvétnyilatkozat és koszorú érkezett. *Hegedűs Sándor* kereskedelmi miniszter, *Rakovszky István*, a legfőbb számvevőszék elnöke, *Berzevicsy Albert*, stb. személyesen, *Darányi miniszter* és mások fejezték ki részvétüket az özvegyről. Febr. 14-ikén történt meg a beszentelés, s a halottat a hontemeyei Lontóra szállították.

PETTERKOFFER MIKSA, a híres német természet- tudós, a kísérleti egészségtan megalapítója, a bajor tud. akadémia elnöke, febr. 10-ikén agyonlőtte magát Münchenben, 83 éves korában. A tudós, noha 1894 óta a tanári foglalkozásoktól visszavonult, mégis rendkívül sokat dolgozott és írt. Az utóbbi időkben búskomor lett az aggyastán.

SZABÓ KÁROLY, fővárosi tanácsos, elhunyt e hó 12-ikén reggel. Előtte való nap még a közgyűlésen referált s másnap reggel is derülten készült hivatalába, mikor a szélhűdés véget vetett a 46 éves derék férfi életének. Máramaros megyében Kabolapolyánán született 1855 tavaszán. Huszonkét éves korában került a fővárosba, ahol eleinte a főügyész mellett napidíjaskodott. Később Kamermayer Károly polgármester maga mellé vette az elnöki osztályba, 1885-ben pedig öt biztárat a fővárosi kiállítás rendezésével. A központból Kőbányára került előjárónak és ebben az állásában sok érdemet szerzett. Három évvel ezelőtt választották meg tanácsosnak. Először a közoktatásügyi osztály élére került, tavaly pedig, a mikor a vasúti ügyosztályt felállították, öt találták a legalkalmasabbnak az új ügyosztály vezetésére. Halála mély részvételt keltett az egész fővárosban.

VIDÉKY JÁNOS, veterán festőművész, a székes-fővárosi felső iparrajziskola igazgatója, 74 éves korában meghalt e hó 8-ikán. Eredetileg a jogi pályára készült és 1848-ban fogalmazó lett Szemere Bertalan miniszteriumában. De csakhamar honvédek csapatát foglalt és a szabadságharcot mint honvédfőhadnagy küzdötte végig. A szabadságharc után hosszabb ideig bujdosott s így került Velenczébe, ahol festészeti tanulmányoknak szentelte magát. Egy ideig Rómában is tartózkodott, míg végre 1871-ben hazatért és az esztergomi képzőintézet tanára lett. E közben sok történelmi és egyházi tárgyú képet festett, melyek nagy része Olasz- és Angol-országban van. 1880-ban az ő kezdeményezésére szervezte a főváros a felső iparrajziskolát, melynek haláláig igazgatója volt. Arcképe és életrajza a Vasárnapi Ujság 1891. évi 28-ik számában közöltük.

DR. SPOSS ÁRPÁD, a nagyváradi jogakadémia köz- tiszteletben élt tanára, meghalt hirtelen halálán, szélhűdés következtében, 57 éves korában. Az osztály és magyar magánjog, továbbá a bányajog tan- szkénél működött 1873 óta. Számos jogtudományi munkát írt, a melyek közül különösen becses a magyar bányajogról szóló. Egy ideig a «Nagy-Váradi Lapokat» is szerkesztette.

BURE LAJOS, a budapesti ítélőtábla bírja, kiváló kriminalista, elhunyt Budapesten febr. 13-ikán. Huszonhat évig működött a budapesti Itélőtáblán. Kezde mint elnöki titkár, s 1887 óta mint bíró szakértelmével és tudással működött a büntető- tanácsokban. Legutóbb az elvi tanács tagja volt.

Elhunyt még a legközelebbi napokban: EBERHARDT GYULA bányász-szent-györgyi plébános, letyenei kerületi esperes és tanfelügyelő, 38-ik évében, Nagykanizsán. — FELINGER GYULA, diós-berényi plébános, 68 éves korában. — KONTRATOVICS ANTAL, munkácsi-egyházmegegyi gör.-katholikus plébános 82 éves korában, Feketepeutakon, Bereg megyében. — KÖRCS ANTAL, nyug. gimnáziumi tanár, 76 éves, Budapesten. — PÓKA-KEZESZTURI SZÉKELY KÁROLY, nyug. csikmegegyi árvászeki tölök, Budapesten, 56 esztendő. — DR. PAVLOVITS JENŐ, zombori ügyvéd, 51 éves korában. Szerb költők munkáit sikerrel fordította magyarra s Jovanovics «Rózsái»-nak fordításért dícséretet is kapott a Kiszalud-Társaságtól. — FEJÉRGYARMATI TÓTH KÁROLY, Kun-Szent-Márton város volt utolsó polgármestere, ügyvéd, Kun-Szent-Mártonban, 55 éves korában. — GESZTESY JÁNOS, nyug. törvényszéki bíró, Sopronban. — DR. FEKETE ZOLTÁN, orvos, 39 éves korában, Kisújszállásán. — DR. KÁROLYI ALADÁR kir. törvényszéki bíró, 33 éves, Sátoralja-Ujhelyen. — BÍBERSHEIMI ZAMBELLY LAJOS, régi honvédezredes, a XIV. hadtest vezérkari főnöke, s a III. osztályú érdemjel tulajdonosa, 86-ik évében, Nagy-Tétényben. — PÁVAI VAJNA TAMÁS, 48-as honvédfőhadnagy, cs. és kir. kamarás, nyug. kir. törvényszéki elnök, 54 éves korában, Sepsiszent-Györgyön. — SZABÓ ISTVÁN, 48-as honvéd, Rimaszombat város polgármestere, 73 éves korában. — TOPESTI BUZÁTH ISTVÁN 48/49-iki honvédfőhadnagy és földbírtokos, 75-ik évében, Nagy-Varádon. — KÖVÁGÓ-ÉORSI KUTHY KÁROLY, bírtokos, nyug. fősolgabíró, volt 48-as nemzetőr-kapitány, 81 éves, Érkeserűben, s nagy család és rokonság gyászolja. — REMENYIK PÁL, a jolsvai evang. egyháznak volt felügyelője, földbírtokos, ki tekintélyes vagyonának nagy részét jótékony célokra hagyta, 78 éves korában, Ilosván. — GÉMESSY MIKLÓS, polgári iskolai rendes tanár, 46 éves, Galgócson. — DR. TURCSÁNYI ISTVÁN, főtörzseros és Székesfehérvárról állomásozó helyőrségben, 53 éves korában, önkézzel vetvén véget életének.

ÖZV. FÖLDVÁRY JÁNOSNÉ, szül. Szalachy Róza, 69-ik évében, Pomázon. Csapó Lóránd pestmgyei fősolgabíró édesanyját gyászolja az elhunytján, a kinek első férje Csapó Pál 1848-49-iki honvédezredes és később pestvidéki törvényszéki elnök volt. Második férje Földváry János, Pest vármegegye híres alispánja, Földváry Gábor fia. — BÁRÓ LAJOS

HÉNYI IZIDORNÉ, a nem rég elhunyt főrendiházi tag neje, szül. Vrints Kornélia báróné csillagkeresztos hölgy Monte-Karloban, 73 esztendő korában. Az elhunytban Rakovszky István országos képviselő az anyósát gyászolja. — ÖZV. HERMANN JÓZSEFNÉ, azelőtt Marx Jánosné, csakányi Marx János miniszteri tanácsos és államvasúti igazgató édesanyja, 69 éves korában, Budapesten. — ÖZV. PAULINY ZSIGMONDNÉ, szül. Dervarics Emilia, élte 70-ik évében, Zalaegerszegen. — ÖZV. KERESZTES JAKABNÉ, szül. Kő Katalin, 73 éves korában, Székesfehérváron. — ÖZV. MÁYR KÁROLYNÉ, szül. ocskói Ocskay Hermin, 56-ik évében, Duna-Földvárán. — UTASY KÁROLYNÉ, szül. Tengeritis Teréz, Budapesten, 77 éves korában. — ÖZV. BODROGYI JÓZSEFNÉ, szül. fogarasi Nagy Anna, Maros-Vásárhelyen.

Szerkesztői üzenetek.

B. B. L. Az érdekes régi karrikaturákat, melyek most aktualissá váltak, köszönettel vettük, s néhányat közölni fogunk közülök. Ha valami adat lennének arról, hogy került e füzet hazánkba abban az időben, s kihez: ezek főlgyezését köszönettel vennék.

Magdolna. Emlék. Beküldött kisebb dolgozatokra nem szoktunk magánlevélben válaszolni; (egy külön hivatali kellene föllélfani, hogy minden levélre külön válaszolhassunk); e rovat alatt sorra mindenki megtalálja a választ. Ez esetben közléstől szó sem lehet. A szerző oly homályosan, zavarosan adja elő gondolatait, hogy a tulajdonképeni értelmet alig lehet ki- hámozni. A verselés is nagyon fogyatékos.

T-1. «Margitszigeten» című versre szóló izenet nem ön rég beküldött versére szült, a melyre nem is emlékszünk, hanem egy hasonló című újabb versre.

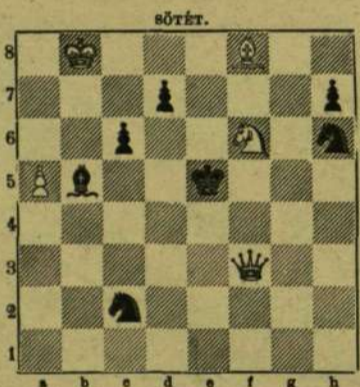
Pécs, K. E. A sydney-i székesegyházban (Ausztrália) a carpentariai püspök fölszentelésének alkalmával a mise alatt 204 ezer koronát adtak össze a sekrestyés perselybebe. Ennél nagyobb összeget alig gyűjtöttek egyszerre valamely ünnepélyen.

Makó, S. V. Párisban beteg növények számára egy külön kórház épült. A beteg fákat, virágokat, s egyéb növényeket nagyszérii üvegházakban számos kertész gondozza.

Nem közelíthetők: Téli szabadság fája. Egyik sem válik be. Az első inkább csak játék a szavakkal, gondolatot nem igen rejt magában. A második egy allegóriával szélesebb hasonlat, de nincsen benne semmi igazság. — A megfogott csalogány. Téli délután. Szánkázás közben. Nagyon gyönyörű kiséretek; különösen a két első. Egyik mesterkeltebb, erőltetettebb, mint a másik. Az utolsóban volna egy kis ügyesség, ha az utolsó sor el nem rotná. — Bálint gazda. Tavaly nyáron. Egyik sem érdemli meg a vers nevet; a szerzőnek semmi érkeje sincs a verseléshez. — Bizni. A szereltemben. Csak álmodozunk. Hogyha találkoznánk. Tehetségre vallanak.

SAKKJÁTÉK.

2209. számú feladvány, Kesl J.-től.

Világos indúl s a negyedik lépésre matot mond.

A 2189. sz. feladvány megfejtése Ros J. Á.-tól.

- Világos. Sötét. Világos. a. Sötét. 1. Fd5-b3 Va6-d3 a. 1. ... 14-13 (b) 2. Vc2-c5 t. Kd4-c5: 2. Hf6-e8 t. 17-16 3. Hf6-d7 mat. 3. Fg7-f6 mat.

- Világos. b. Sötét. 1. ... t. sz. 2. Hf6 megfelelőleg sakkot ad stb.

A 2190. sz. feladvány megfejtése. Fridlisz J.-től.

- Világos. Sötét. Világos. a. Sötét. 1. Kh5-h4 ... Bf8-f6: (a) 1. ... 14-13 (b) 2. Vd2-d5 t. e6-d5: 2. Hf6-h5 t. t. sz. 3. He7-f5 mat. 3. V v H mat.

- Világos. b. Sötét. 1. ... Va1-d4 (c) 1. ... Bf8-e8: (d) 2. Hf6-d7 t. t. sz. 2. Hf6-e8 t. stb. 3. F v v mat.

Helyesen fejtették meg: Budapesten: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Csomayán: Németh Péter. — Lipótvárt: Hoffbauer Antal. — Bakonyzentúlán: Szabó János. — A pesti sakk-kör.

A «Vasárnapi Ujság» 3-ik számában közölt képtalány megfejtése: Az ifjúságnak borús időben is süt a nap.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós. Szerkesztési iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

Gummiárak, betegpótlási cikkek stb. (összeállítás F. Bergeránd párisi gyárostól) legelőnyösebben beszeresethetők Pol- dr Sádor egyetemi köztérvezésél, Bpest, Erzsébet-kört 50. 8222

Szenásy, Hoffmann és Társa

selyemárúháza Budapest, IV. ker., Bécsi-utca 4. sz. Bili ezezonra dús és szép választéku raktárt tart gázes, tulles és selyemszövetekben. Minták vidékre kívá- natra pontosan küldetnek. 8626

KELEMETLEN test és bővizketeg- ségi bajoknál, mindennemű sömörbű- talnak ellen, ótvár, bőrperedezés, bő- rlámlás, elavult, gyógyíthatatlan termé- szeti fékelyeknél és izzadt testrészek megszünté- sére csak az Erényi-féle 8995

„ICHTIOL-SALICYL“ ajánlható. Bőrkiütéseknél legjobb! Szagtalan! A szer teljesen ártalmatlan, melyért garantia vál- laltatik. Használható a test bármely részén fel- tölve eredménytel. Hitelesen igazoltatik, hogy 10-20 éves bajokat is gyökeresen elmulasztó. Ára 3 korona, használati utasítással! Készítő:

ERÉNYI BÉLA gyógyszerész, SZABADSZÁLLÁS. Főraktár: Török József, Király-utca 12.

Állami hivatalnok házasian nevelt leányát, ki a házevezetésen kívül kézi mun- kákat is tud, oly előkelő úri családhoz ohajtaná adni, hol mint családtag tekintetnek, s így nem is annyira a fizetésre, mint a jó bánásmódra reflektál. Levél család- tag címen a kiadóba. 9028

Egyetlen zenemű fölyóiratát 8934 Megjelenik minden hó 1 és 15-én mindenkor 10-10 oldal zene- tartalommal, magyar dal, műdal, opera, tánc- és salonzene legkiválóbb újdonságaival, zongora és hegedűre. Ára negyedévi 6 füzetre 3 korona. Ugyanott bárhol megjelent zenemű megrendelhető: A «Zenélő Magyarországra» kiadóhivatala Buda- pest, VI., Csengery-utca 62. Mutatószámot ingyen és bérmentve küldünk.

Alapítva 1865-ben. A legjobb bel- és külföldi zongorák, pianinók és harmoniumok legelőnyösebben kaphatók

Heckenast Guszty zongoraterében Budapest, IV. Gizella-tér 2. (Váci-u. csa sarkán).

Ehbar udvari zongoragyárt Schiedmayer és Hal stuttgari udvari zongoragyárt magyarországi egyedüli kép- veslete. Valódi amerikai há- moniumok. 8874

Nagy kölesző-intézet. Arjegyék ingyen. Hessing-féle orthopaedial fűzők, 8831 készületek hátergőző elferdülé- sek gyógykezelésére, egyenestár- tók rossz testtartás megváltoztatá- ra, fűzők plasztik párnázással ferden- nőtök részére, hüvely készületek izületi sérülések gyógyítására, u. m. csípő izületi lobok és rheu- matizmusnál, műkezek, műlábak, sörvőkötők légnyomásu gummi pe- lottákkal, haskötők, köldökfűzők, görsele-hariznyák stb. E téren állományt szakképzésig biró specialista vezetése s felügyelete mellett máltányos árban készít.

KELETI J. orthopaedial műintézete Budapest, IV., Koronaherceg-u. 17. Kimerítő képes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.

MAUTHNER FÉLE MAGVAK zacskóin rajt áll a MAUTHNER-NÉV. A melyen nincs rajt az. nem MAUTHNERTŐL való és ha mint olyant ajánlják, tessék visszautasítani. Jobb és megbízhatóbb magvakat még kívánni sem lehet, mint a minők 27 év óta kaphatók cs. és kir. udvari szállító magkereskedésében. Budapest, VII., Rottenbiller-utca 33. sz. és VI., Andrassy-út 23. sz. A 226 oldalra terjedő főárjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik meg.

Wachtl és Társa Budapest, IV., Régi posta-u. 4. Fényképészeti cikkek raktára 8810 Fotografische Manufactur. Új árjegyzék ingyen és bérmentve. Czimbalom iskolát, a melyből mindenki, tanító nélkül megta- nulhat czimbalomozni, 4 koronáért adom. Képes nagy czim- balomárjegyzéket pedig ingy- en Varga Pál czimbalom- mester, Budapest, VIII. ker., Róck Sálár-utca 3. sz.

Szép, tiszta, üde arcbort ér el mindenki ERNA-kenőcs (Kéz- és arcborcs) használata által. Higany- és ólomgyűleletek sem egyéb mérgező alkatrészeket nem tartalmaz, miért is TELJESEN ÁRTALMATLAN! Biztosan és gyorsan távolít szepőt, májfoltot, pörnséket (vimmerit), bőrtájkát (mitesszer), bőrhámliást, napégetést, arczvereséget stb. I. számú tégely 1 kor. (30 kr.). A hozzávaló ERNA-SZAPPAN 60 fillér (30 kr.). ERNA-KENŐCS-IL. számú még finomabb és hatásosabb mint az I. számú. Tégelye 2 kor. (1 frt.). Hozzávaló FOLYÉKONY ERNA-SZAPPAN 1 korona (50 krajczár). ERNA-puder (fehér, róza és eremeszín) 1 doboz 1 korona (50 krajczár). Fogpaszta, szappan nélkül, 1 kor. (50 kr.). Fogszájvíz, egy üveg 60 fillér (30 kr.). ERNA-HAJFESTŐSZER. (Cromatique de ERNA.) Tökéletesen ártalmatlan szer ősz vagy vörös hajzatnak (hajusz, szakál) szőke, barna vagy fekete természetes színre való kényelmes és állandó festése. — A vele festett haj sem mosás által, sem gőzfürdőben nem hagyja színét. A használati utasítás szoros betartása mellett a festés nem sikerülése teljesen ki van zárva. Kapható szőke, barna vagy fekete színben. Egy tok ára 4 korona. Főnti szerek nagyszériu hatását az elismerő- és köszönő-levelek ezzel igazolják. Direkte megrendelhető: BANTLER ÖDÖN Szent Miklós gyógyszerésztár. Temesvár, Király-utca 4. Tes: k mindenütt határozottan Bantler-féle temesvári ERNA-készítményeket kérni és rendelni.

Szépség és egészség. Váltóház és hidegtelek ellen. legbiztosabb és legkellensebb szer, különösen gyer- mekénél, kik a tesseri elhínt mások bevezet- nem tudják a Rossnyai M.-féle Chininezkorka és Chininesokoládé melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók nagy gyűlése 1890-ben Fiumában pálya díjjal köszönözti. Értékében neméltalánál énekefűnk. Mindenki csak a Rossnyai M.-féle patykosorozott készí- tményt kérje s fogadja el, melynek minden egyes csomagolási papírára Rossnyai Mátyas néveléses oltalomozás van. 8400 A t. c. z. kööség szives figyelmébe ajánljuk, hogy minden készítményeink törvénye- sen bejegyzett védjeggyel vannak ellátva, mely az aradi szabadsághortot dörzolja. Kapható: ROSSNYAY MÁTYÁS gyógyszerésztárban Arad, Szabadság-tér. Budapesten: Török József és dr. Egger Leo Nádor: gyógyszerésztárban, valamint minden magyarországi gyógyszerésztárban.

ELSVÖGYZÉK FERENCZ JÓZSEF TÉR 8. HÉRENSVÖGYZÉK GYÁRUNK A KIRÁLYI VÁRPALOTÁ ASZTALU ÜVEGKÉSZLETET SZÁLLITOTTA. ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR RÉSZÉNY-TÁRSASÁG. KÉPES ÁRJEGYZÉK INGVEN ÉS BÉRMENTVE. LOHR MÁRIA ezelőtti KRONFUSZ csipke-, vegyészeti tisztító- és festészeti-intézete! Gyár: VIII., Baross-utca 85., IX., Cálvin-tér 9., V., Harmi- czad-utca 3., VI., Teréz-kört 39., VI., Andrassy-út 16. VIII., József-kört 2. szám. 8919 készit a legfinomabb kivitelben WOTTITZ MANFRED Budapest, Király-utca 30. — Telefon 18-98.

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK. Budapesti Takarékpénztár és Országos Zalogkölesön Részv.-társ. Irodái: VI. ker., Andrassy-út 5. (saját házában). 8963 Befizetett részvénytőke 10 millió korona. Elfogad betéteket takarékbetét köny- vcsők és pénztári jegyek ellenében 4%-os kamatozással, valamint folyó- számlában (check-számlán). A 10%-os betétkamat-ától az intézet fizeti.) Le- számitól váltókat, előlegeket nyujt értékpapirokra. VALTO- ÚZLETE megbízásból teljesíti mindenféle értékpapirok vételét és eladását a legelőnyösebb feltételek mellett s foglalkozik minden a váltóüzletek keretébe tartozó üzletággal. Üzleti órák: délelőtt 1/2-1/1-ig, délután 3-1/2-ig. Magyar kir. osztályorsjegyek föelőrusító helye IV., Koronaher- czeg-utca 11. Kézi zálogüzletei: IV., Károly-kört 18., IV., Koronaherceg-u. és szibarus-u. sarkán, VII., Király-u. 57., VIII., József-kört 2., Üllői-út 6.

KNUTH KÁROLY mérnök és gyáros. Cs. és kir. fensége József főherczeg udvari szállítója. Gyár és iroda: Budapest, VII., ker., Garay-utca 10. Központi víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, esa- tornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőltmvi emelőgépek stb. Tervek, költségvetések, jövedelmi előírányszak- tok gyorsan készíttetnek. 8830

Legalkalmasabb ajándék! Czimbalomaim, melyek az illetékes zenekapcsolások ál- tal minden tekintetben a legkiválóbbaknak vannak elis- mervé és így a hazai és külföldi kiállításokon az első díjat nyerték, 75 frttól különböző árban kaphatók. Minthogy ez idő szerinti a czimbalomnak pedláján és belső szerkezetén utólréteget találmányom van, így javításokat és alakti- sokat is elfogadok, a hang javulásáért és tartósságáért keze- séget vállalok. HABITS ANTAL hangszerkészítő mester. Budapest, VII., Erzsébet-kört 42. és Vörösmarty-u. 19. Árjegyzéket bérmentve küldök. 8957

Parádi üveggár raktára GÖRÖG ISTVÁN Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 15. Nagy választék mindenféle üvegekben. Asztali készletek stb. igen jutányos árszámokon. 8865

DAVID KÁROLY ÉS FIA doboz-papíraru és szab. fémkapocsgyára Budapest, I., Mészáros-utca 38. Telefon 91-48. Gyárt nagyban elárusításra következő új ezikeket: A legfinomabb családi dobozokat és díszborítékokat (fevélpapirokkal és borítékokkal), névjegy-kártyákat, gyászlapokat, gyászlevélpapírt, gyásznevegyeket. Saját gyártmányu fémcsarkokkal ellátott raja- tömböket, szekrénycsipke és torta- papírokat, továbbá papírtányérokat, plaketsőveket és különféle összehaj- tható dobozokat. 1901. évi január hó 1-től állandó kiállítás a fenti ezikekből a városi tóparti iparosarnokban meglekint'et. 8846

